...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...овно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 106 (6296)
ИЮНИИН 1
ПЯТНИЦА
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Колхозно кадрнуудые анхаралтайгаар шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ

...ай хойто тээхи түрүүшын та... тусэбэй даалгабаринуудай ...тайгаар бэелүүлэгдэһэнэй ...социалистическэ хүдөө ажахы ...ехэ шэнэ амжалтануудые туй... Колхозууд эмхидхэлэй-ажахын ...бэхижээ, хүдөө ажахые техни... ...эбсэгжүүлгэ нилээд ехээр ур... газартаряалангай ба малажалай ...о үгэлгэнь дээшэлээ.

...унистическэ партиин хүтэлбэ... ...колхозно таряашад хүдөө ажахын ...культурануудай ургасые нилээд ...дээшэлүүлхэ, ниитын малай тоо ...түргэнөөр олошоруулан, ашаг ...ь ехээр дээшэлүүлхэ гэһэн ...ажахыдахи гол шухала зорилгые ...хын түлөө ехэхэн дэбжэлтэтэй... ...сэжэ байна.

... колхозуудые томодхохо та... ...үлэй үедэ үргэнөөр ябуулагда... ...таа хүдэлмэри хадаа хүдөө ...саашанхи дэбжэлтые ба тарээ... ...зорилгые амжалтатайгаар шиид... ...хангаха шухала хэмжээнүүдэй ...болоно. Жэжэ колхозуудта ...булюу һайн байдаг томо колхо... ...тын ажахые һураггүй түргэ... ...жээнэ гэжэ колхозно байгуулал... ...н жэлэй дүй дүршэл харуулаа.

...ые, томо колхозуудай булюу ...эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ...уйгөөр, өөрынь зүнгөөр ашаг... ...охогүй гэжэ ойлгохо шухала. **...ушар хадаа эмхидхэлэй социа... ...скэ формо болоһон колхозуудта ...байна бэшэ, харин нэн түрүүн ...до ямар удхын оруулагдаһан ...байна,—хэрэг ушар хадаа ...үүн ямар юумэндэ байнаб гэ... ...хозуудые х э н э й толгойлжо ба ...х э н э й хүтэлбэрилжэ байһан ...байна»** гэжэ нүхэр Сталин һур... ...о колхозуудай булюу һайниие ...р ашаглахын тула тэдэниие ша... ...й, политическэ бэлэдхэлтэй, ...а ба колхозно байгуулалтада ...хэ кадрнууд—колхозуудай тү... ...нэр, правлениин гэшүүд, бри... ...д, малажалай фермэнүүдые ...р толгойлхо зэргэтэй.

... ба правительство болбол колхо... ...түрүүлэгшэнэрэй составые бэ... ...э, тиихэдээ түбхын түрүүн ...лмэридэ хүдөө ажахын дээдэ ...эрдэмтэй, политическэ ба ...эргэйнгээ талаар шалгагдаһан ...тэдые, мүн тэрэшэлэн хүтэл... ...ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин ...шэл ехэтэй хүнүүдые шэлэн ...ба дэбжүүлхэ хэрэгтэй гэһэн ...лашагүй зорилго табиһан бай... ...эдбэриин бригадануудай брига... ...й ба фермэнүүдые даагшадай ...үйлэдбэриие һайн мэдэдэг, ...эй шадабаритай, дүй дүршэл ...хүндэ ехэтэй колхознигуудые, ...жын бии газарта хүдөө ажа... ...эжэлтэдые дэбжүүлхэ хэрэгтэй ...дхагдана. Грузинска ССР-тэ, ...эдэ, дүрбэн зуу гаран колхо... Краснодарска хизаарта 250 гаран ...дые, Украинска ССР-тэ хоёр ...хүү колхозуудые мүнөө мэр... ...толгойлжо байна. Колхозуудта ...хүдэлмэрилхын тула партийна ...кэ олон тооной хүдэлмэрилэгшэд ...э. Эдэ бүгэдэ хадаа нэгэдхэг... ...олхозуудые эмхидхэлэй-ажахын ...түргэнөөр бэхижүүлхэ, тэдэнэй ...ажахые амжалтатайгаар хүг... ...эрэгтэ туһална.

...ухала хүдэлмэри ёһотой үндэр ...э ябуулагдана гэжэ хэлэхын ...гагүй. Зарим районууд болон ...удай нютагай партийна орга... ...олхозно хүтэлбэрилхы кадрнуу... ...эн олохо тушаа зохихо анхарал ...үрэтэр табинагүй. Эндэ тэндэ ...кадрнуудта бэлэдхэлгүй, зарим... ...агдаагүй хүдэлмэрилэгшэд ...ай хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ ...иэ, тиин хүтэлбэри хангажа ...дээрэһээнь тэдэниие ту... ...ь гаргаха саг ерэнэ.

...ольско хизаарай нютагай пар... ...анууд томодхогдоһон колхо... ...юулан хүтэлбэрилхы кадр... ...элэн олохгодо ехэхэн дутаг... ...гаргана. Хизаар доторхи 542 ... сооһоо зүбхэн 60-ыень хүдөө ...институдууд ба техникумүүдые ...мэргэжэлтэд толгойлно. За... ...огдоһон колхозуудай түрүү... ...э тон таарамжагүй хүнүүд ...дэнхэй. Жэшээнь, Воронцово... ...овска районло нютагай орга... ...удай һайшаан дурадхаһанай ёһоор, томодхогдоһон колхозуудай нэгэнэй түрүүлэгшээр нүхэр Полупан һунгагдаһан байна. Тэрэ хадаа тарянажалай ба малажалай хэрэгүүдые мууса мэдэнэ, ажалай эмхидхэлэй ба колхозно үйлэдбэриие түсэблэлгын принципүүдые мэдэнэгүй. Районно организацинуд алдуу хэһэнээ мэдэхэдээ, нүхэр Полупаниие сүлөөлхэ тухай асуудал табяа, гэбэшье, тэрээнэй орондо Шумаков гэжэ грамотаар бага ба моральна тогтууригүй хүниие колхознигуудта һайшаан дурадхаһан байха юм. Энээнэй эсэстэ колхоз хадаа хүдөө ажахын ээлжээтэ хүдэлмэринүүдые мууса ябуулна.

Колхозно хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо ба дэбжүүлхэ хэрэгтэ нютагай зарим партийна органуудай анхаралгүйгөөр хандадаг ябадал хадаа колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн хохидол ушаруулна.

Зорилго юуб гэхэдэ, колхозно хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо ябадалдахи дутагдалнуудые богонихон болзор соо усадхаха, ажал хэрэг мэдэхэ ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашанхи дэбжэлтые эмхидхэжэ шадаха, ёһотой большевистскэ хүгэлбэрилэгшэдөөр бүхы колхозуудые толгойлуулха ябадал туйлаха хэрэгтэй. Гээгдэнги колхозуудые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлгэ хадаа хойшолуулашагүй хэрэг мүн. Нютагай партийна органуудай анхарал хадаа түбхын түрүүндэ тиимэ колхозуудта хандуулагдаха зэргэтэй.

Һайн хүтэлбэрилэгшэдые шэлэн олоод байхадаа тэдэнэртэ амжалтатай ажал-ябуулгын шухала условинуудые байгуулха хэрэгтэй. Зарим партийна органууд али нэгэн хүдэлмэрилэгшые томо колхозой түрүүлэгшын тушаалдэ табяад, саашаа яана, өөрөө мэдэг гэжэ буруу юумэ хэнэ. Колхозуудые хүтэлбэрилгын дүй дүршэлөө андалдахын тула районно зүблөөндэ бидэниие суглуулнагүй, колхозно байгуулалтын асуудалаар бидэндэ зорюулагдаһан богонихон болзортой семинарнуудые эмхидхэнэтүй, марксистско-ленинскэ һуралсалдамнай бидэнэртэ туһалнагүй гэжэ олон мэргэжэлтэд гомодоно. Заримдаа иимэшэе ушарнууд гарадаг гэбэл: районно организацинууд мэргэжэлтые колхоздо эльгээжэрхёод лэ, бригадирнуудай ба фермэнүүдые даагшадай составые бэхижүүлхэ тушаа анхарал табихаа болижо, энэ талаар бүхы найдабаряа колхозой түрүүлэгшэдэ тоходог байнэ.

Колхозуудые партийна хүтэлбэрээр хангалгын хэмжээе дээшэлүүлгэ юуб гэхэдэ, энэ хадаа түбхын түрүүндэ колхозно бүхы кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо, тэдэнэрэй бодото хүдэлмэридэ, тэдэнэрэй идейно-политическэ бэлэдхэлые ба ажал хэрэгэй мэргэжэлые дээшэлүүлгэдэ үдэр бүри туһалха ябадал болоно. Партийна органууд болбол гүрэнэй жаяг заршамые ба хүдөө ажахын артелиин Уставые нарин нигтаар сэхиха сурталаар, большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй, хүдэлмэридөө эрилтэ ехэтэйгээр хандалгын сурталаар колхозно кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, ниитын ажал ба үйлэдбэриие эмхидхэлгын үндэһэ һууриие, тэрэшэлэн агрономическа түрүү наукын туйлалтануудые шудалха ябадалдань тэдэнэртэ туһалха ёһотой.

Колхозно кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлхын түлөө, тэдэнэй бүхы бодото ажал-ябуулгын түлөө ехэхэн харюусалга колхозуудай партийна эхин организацинуудта даалгагданхай. Артелиин правлениин ажахын ажал-ябуулгые хинажа байхатаяа хамта партийна организацинууд болбол полинуудай ургасые дээшэлүүлгын, малай тоо толгойе олошоруулгын ба тэрээнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгын түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудые элсүүлхэ талаар эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулха зэргэтэй.

Колхозно хүтэлбэрилхы кадрнууд хадаа социалистическэ хүдөө ажахын алтан фонд мүн. Колхозно кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо ба эсэшэ сусашагүйгөөр хүмүүжүүлхэ гээшэ колхозно байгуулалтые большевистскээр хүтэлбэрилгын гол шухала эрилтэнүүдэй нэгэниинь мүн. Манай ороной социалистическэ хүдөө ажахын саашанхи шэнэ, бүри ехэ хүсэтэй дэбжэлтэ хадаа энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэһээ дулдыдаха байна.

(«Правдын» майн 30-най түрүү бэшэгһээ)

ТҮРҮҮ БРИГАДАНУУДАЙ АМЖАЛТА

Хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, үндэр баян ургаса хуряахын түлөө республикын механизаторнуудай социалистическэ мүрысөө үүсхэһэн Түнхэнэй машинно-тракторна станциин Н. Сороковиковой № 10 тракторна бригада абаһан уялгаяа бэелүүлэн, ороohото культурануудай тарилгые хамагһаа түрүүн дүүргэээ.

Нүхэр Сороковиковой бригада хүдэлмэриингөө темпые үдэр бүри түргэдхэн ажалай үндэр бүтээсэ туйлаһан байна. Хэрбээ майн 1-һээ 10 хүрэтэр условно трактор бүхэнөөр 81 гектар (зөөлэн хахалалгаар) элдүүрилһэн байгаа һаа, майн 10-һаа 20 хүрэтэр 140 гектар элдүүрилээ. Энэ үе соо 1000 килограмм горючи алмаһан байна. Тиихэдэ тус бригадын тракторист Е. Сороковиков халаан бүхэнэйнгөө нормые 160 гаран процент дүүргэжэ, 132 гектарай орондо, 216 гектар газар элдүүрилээ.

Мүн энэ МТС-эй нүхэр Бухаевай комсомольско-залуушуулай тракторна бригада 850 килограмм горючи алмаад, майн 10-һаа 20 хүрэтэр условно трактор бүхэнөөр 139 гектар, Поповой бригада — 138 гектар газар элдүүрилһэн байна. Бухаевай бригадын тракторист Намсарай Цыренов ЧТЗ трактораар 108 гектарай орондо, 167 гектар газар элдүүрилжэ, даабарияа 155 процент дүүргэбэ. Тиихэдэ № 8 тракторна бригадын тракторист А. И. Леонтьев колесно трактораар 56-най орондо, 113 гектар газар 14 халаан соо элдүүрилһэн ба 127 килограмм горючи алмаһан байна. Халаанайнгаа нормые 160—170 процент дүүргэдэг тракторист А. М. Воронин 372 килограмм горючи алмаа.

Иигэжэ трактористнуудай үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаһанай ашаар майн 26 хүрэтэр Түнхэнэй МТС-эй харьяата 8 колхозууд хабарайнгаа тарилгые, һайн шанартайгаар дүүргээ. Мүнөө тарянииинь нэгэ жэгдээр ургажа эхилээ. Тракторна бригаданууд эртын пар хахалжа захалаанхай.

Н. Бадмацыренова.

Үдэр саг гамнаха

Хойто-Байгалай аймагай Верхне-Ангарска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэлдэ хабарай ороohото культурануудай тарилгые һураггүй эмхитэйгээр үнгэргэбэ. Шэнииисэ тариха түсэбөө 5 процентээр, хабарай хара таряа тариха түсэбөө 4 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн ба ячмень, овёс тариха түсэбөө бүрин дүүргэһэн байна. Нёдондо энэ болзорто хабарай таряа тариха түсэбөө энэ колхоз оройдоо 47,5 процент дүүргээд байгаа һэн.

Мүнөө жэлдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоз тарилгаяа агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргөө. Плугшад, сеялкэшэд ба борнойшод эсэхые мэдэнгүй, үсэд шангаар ажаллаа. Плугшад Семен Старков, Василий Алексеев, Александр Комарицын, Екатерина Карагаева, Бикмулин, сеялкэшэд Нурис Галимов, Василий Черноусов, борнойшод Николай Паков болон бусад колхознигууд үндэр ургасын үндэһэ һуури байгуулжа байһанаа дүүрэнээр мэдэрэн ажаллажа, хүдэлмэриин үндэр шанар харуулаа. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормонуудые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа.

Илангаяа тракторна бригадын бригадир Дмитрий Ермолаевич Мисюркеевэй оролдосото ажал тэмдэглэхэ шухала. Энэ нүхэр үдэр һүниие мэдэнгүй ажаллаһан байна. Жэшээнь, тракторист Сагдысвай гэнтэ үбшэлжэ больницада ороходонь, тарилгын темпын һуладахагүйн тула трактортань өөрөө һуужа, хэдэн һүни хүдэлмэрилһэн байха юм. Тиихэдээ үглөөгүүрынь бригадынгаа бүхы тракторнуудай һайнаар хүдэлмэрилхые хүсэд шалгажа үзөөд лэ амархаяа ошодог байгаа. Нүхэр Мисюркеев һүни хүдэлмэрилхэдөө 50 гектар овёс хэрээһэлүүлэн тариһан, мүн нилээд ехэ талмай борнойлһон ба культивацилһан байха юм.

Мүнөө энэ колхоз хартаабхаяа тарижа дүүргүүтэй байна. Хартаабхын тарилга эхилхэ зуураа, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Безотеческий иигэжэ хэлээ һэн:

— Хартаабха ба овощиин тарилгые мүн лэ агротехническэ үндэр хэмжээндэ, богони болзор соо үнгэргэхэбди. Манай колхозые томодхолго хадаа техникые һайнаар ашаглаха, ажалай жаяг заршам бэхижүүлхэ, хүдэлмэришэ хүсэеэ зүбөөр хубаарилан табиха, ниитын зөөридэ харюусалгагүйгөөр, ээзэн бусаар хандаха ябадалые усадхаха үндэһэ һуури табяа. Бидэнэр колхозоо олон һалбаритай ажахы болгохо зорилготойбди.

М .Смоляков.

Республикын аймагуудта сабшалангай газар һайжаруулха хүдэлмэриин ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной майн 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Ээлһэн һууринь	Аймагууд	Үтэг хэлгэ	Наг шэбхэ зөөлгэ	Модо шулууһаа сэбэрлэлгэ	Бургааһанһаа сэбэрлэлгэ	Уһалуулрин сетьһээ уһалалга
1.	Закаменай	164,9	106,5	86,0	13,7	110,9
2.	Түнхэнэй	160,0	62,7	62,9	10,7	14,3
3.	Курумканай	89,9	89,5	26,0	56,5	—
4.	Хориин	56,6	57,1	37,0	13,0	79,2
5.	Заиграйн	55,7	56,6	71,0	31,0	84,0
6.	Хэжэнгын	44,0	55,4	70,8	8,0	112,4
7.	Иволгын	42,4	63,1	76,0	—	82,1
8.	Кяхтын	41,0	18,1	78,7	—	151,5
9.	Ториин	40,7	73,2	53,6	29,7	59,7
10.	Зэдын	32,4	36,8	35,2	—	93,0
11.	Прибайкальска	31,3	91,0	26,5	—	11,4
12.	Баргажанай	26,8	53,2	35,0	—	21,1
13.	Сэлэнгын	24,5	41,8	37,0	2,0	36,4
14.	Бичурын	20,8	78,2	20,5	53,0	75,8
15.	Байкало-Кударын	18,0	27,2	132,7	13,6	—
16.	Яруунын	17,3	57,7	22,4	—	—
17.	Кударын	3,3	36,5	13,1	—	95,0
18.	Тарбагатайн	2,5	139,8	16,6	—	43,1
19.	Мухаршэбэрэй	1,9	35,0	15,0	15,7	99,7,
20.	Кабанскын	—	4,8	15,0	—	—

Республикын аймагуудта үбһэ хуряалгын зэр зэбсэгүүдые заһабарилгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной майн 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Ээлһэн һууринь	Аймагууд	Морин сенокосилканууд	Морин тармуурнууд
1.	Хориин	37,8	28,0
2.	Кяхтын	30,0	42,2
3.	Курумканай	27,3	29,6
4.	Кабанскын	25,0	—
5.	Бичурын	23,5	11,1
6.	Байкало-Кударын	20,0	13,0
7.	Закаменай	19,0	22,7
8.	Сэлэнгын	14,7	—
9.	Ториин	13,3	15,5
10.	Кударын	13,2	13,3
11.	Заиграйн	11,0	10,0
12.	Иволгын	10,6	11,8
13.	Прибайкальска	8,7	—
14.	Түнхэнэй	4,1	45,8
15.	Баргажанай	3,4	1,8
16.	Хэжэнгын	2,5	—
17.	Зэдын	—	12,8
18.	Яруунын	—	—
19.	Мухаршэбэрэй	—	—
20.	Тарбагатайн	—	—

ҺУРАГШАД КОЛХОЗДОО ТУҺАЛНА

Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи эхин һургуулиин һурагшад колхозойнгоо племенной фермые шефтээ абаһаар хоёр жэл шахуу боложо байна. Һурагшад багша Рабдан Цыбиковэй хүтэлбэреэр үнгэрэгшэ үбэл малшадта ехэхэн туһаламжа хүргөө. Колхозой ниитын малай тэжээлээр дуталлажа байха үедэ тэдэнэр поли дээрэһээ 150 центнерһээ дээшэ нэмэлтэ тэжээл суглуулжа малшадта үгэһэн байна.

Мүнөө һурагшад колхозойнгоо олон гектар сабшалангые модо шулууһаа, бургааһанһаа сэбэрлээ. Багшанар С. Цыбиков, М. Корнева гэгшэд малшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулна, һурагшад концерт табина.

Н. Хазагаев.

Сабшалангаа уһална

Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Чесана горхониие хаажа, Баруун Хорой гэжэ газартахи 200 гаран га сабшалан уһалба.

Колхозой сабшалан дээрээ үндэр баян ургаса ургуулха хэрэгтэнь Чесанын МТС-эй механизаторнууд ба долоонжэлэй һургуулиин багшанарай коллектив туһаламжа хүргэнэ.

Ц. Дарибазарон.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЫЕ ҮНГЭРГЭНЭ

Кяхтын городской культурын байшанда эмхидхэгдэһэн агитбригада Субагтын сомоной колхозуудые тарилгын үедэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэреэр хангана. Тус бригада һаяхан Ворошиловай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай полевой станууд ба тракторна бригадануудаар ябажа, һонирхолтой концертнүүдые харуулаа. Мүн тэдэнэр «дайшалхы хуудаһануудые» гаргаһан, газетын материалнуудаар колхознигуудтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Д. Чултумов.

Инкубаторна станцитай болобо

Хориин аймагай центртэ «Рекорд—39» гэжэ маркын инкубаторна станци тодхогдожо, майн 14-һөө хүдэлмэреэ эхилбэ. Мүнөө энэ станцида тахяагай 8500 үндэгэн дальбараа болгогдохоор табигданхай. Энэ жэлдэ станци 81 мянган дальбараануудые гаргаха түсэбтэй юм.

Инкубаторна станциин гаргаһан дальбараануудаар Хэжэнгын, Хориин ба Яруунын аймагуудай колхозууд, ажалшад хангагдаха байна.

Б. Шаралдаев.

Мүнөөнһөө бэлэдхэл хэнэ

Малай үбэлжэлгэдэ эртээнһээ бэлэдхэхэ гээшэ колхозно ажахыда шухала удхашанартай. Энээниие зүбөөр ойлгоһон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд адуу малдаа дулаан байра байгуулха хүдэлмэри мүнөөнһөө хэжэ байна.

Бичурын аймагай «Коммунизм» колхоздо адуунай байра түхеэрэлгэ эршэмтэйгээр ябуулагдана. Энэ хүдэлмэриие КТФ-е даагша коммунист Жамсаран Базаров ударидана. Адуу малай бэлшээреэр баян «Хайрангын үбэр» гэжэ газарта, үшөө үбэл байхада барилгын модон ехээр бэлэдхэгдээ һэн. Мүнөө эндэ 600 гаран толгой адуунай үбэлжэхэ байра баригдажа эхилээ.

Тэрэшэлэн адуушадай үбэлдөө байха дулаан гэрнүүд баригдажа байна. Досоонь кухни, унтаха таһаг ба улаан булан түхеэрэгдэхэ юм. Улаан буландань радиоприемник тодхогдохо. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүд июнь һара соо сүм дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Ю. Дагбаев.

Үбһэ хуряалгада бэлэдхэнэ

Кяхтын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалгада бэлэдхэл эхилэнхэй. Колхозой правлени үбһэ хуряалгын машина зэмсэгүүдые һайн шанартайгаар заһабарилгада ехэ анхарал хандуулна.

Колхозой түмэршэ дархан Иннокентий Малыгин сенокосилканууд ба морин тармуурнуудые һайнаар заһабарилжа байна. Тэрэшэлэн колхозник Н. Овсянкин аса, тармуурнуудые шэнээр бэлэдхэнэ, хажуурнуудые заһабарилна.

Д. Цыбиков.

Колхозой барилгашад

Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой барилгашадай бригада ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Бригадир нүхэр Ш. Цыренжапов барилгашадайнгаа хүдэлмэриие зүбөөр ударидана. Тэдэнэр 1000 кубометр барилгын модо бэлэдхээд, тэрээнээ зулажа ба хайжа байна.

Энэ жэлдэ колхозой центртэ колхознигуудай 20 гэр, конторын хоёр дабхар гэр, хүүгэдэй ясли баригдаха түсэбтэй. Бригадын түрүүшүүл Жимбэ Рыгзенов, Сумади Осоров болон бусад нормын ёһоор үдэр соо 50 кубометр модо зулахын орондо 90 кубометр хүрэтэр зулана.

Ш. Цыбанов.

КОМСОМОЛЕЦУУДАЙ ВОСКРЕСНИК

ВЛКСМ-эй Яруунын айкомой үүсхэлээр аймцентрын комсомольско организацинуудай комсомолецууд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, 3 үдэрэй воскресник үнгэргэбэ. Воскреснигтэ 40 гаран комсомолецууд ба залуушуул хабаадалсаа.

Тэдэнэр 250 метр канава малтажа, сабшалан уһалха уһа урадхуулха болгобо. Колхозой правлени воскреснигтэ хабаадагшадта халуун баяр хүргөө.

Б. Аюров.

Эстафетэ үнгэргэгдэбэ

ХОРИ. Аймцентртэ һаяхан эстафетэ үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ һайндуранай спортивна обществонуудай ба эмхи зургаануудай физкультурнигуудай команданууд хабаадалсаа.

Эстафетын түрүү һууриие эзэлхын тулада 10 команданууд бүхы хүсэ шадалаа гарган тэмсээ. Тэрэ тоодо эхэнэрэй 4 команда мүн лэ түрүү һууриие буляалдаа. Хориин дунда һургуулиин физкультурнигуудай команда илалта туйлажа, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Тиин тэдэнэр физкультура ба спортын аймагай комитедэй кубок ба грамотада хүртэһэн байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДТЭЙ ХОЛБОО БАГАТАЙ БАЙГАА

Энэ оной майн 26—27-до Улан-Удын XXIV городской партийна конференци болоhон байна, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабаринуудые, XVI областной ба XXIII городской партийна конференцинүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикын столицын партийна организаци хадаа партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэрсэ тоосоото үе соо зарим тэды hайжаруулаа, тиин ажахын ба культурна байгуулалтын темые дээшэлүүлхэ хэрэг туйлаа.

Городой промышленностиин ба транспортын предприятинууд 1950 ондо валовой продукци бүтээн гаргаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, 28 миллион үлүүтэй түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур үгэhэн байна. Олохон предприятинууд продукциин өөрын үные химдаруулха ба шанарые hайжаруулха даалгабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэhэн, ажалай бүтээсые эли бодо дээшэлүүлhэн байха юм. Мүн ажалшадые культурно-ажаhуудалай талаарнь хангаха зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ, партийна гэгээрэлэй идейно-теоретическэ ба эмхидхэлэй хэмжээн нилээд дээшэлээ.

Гэхэ зуура, тоосоото элидхэл ба үгэ хэлэлгэнүүд дээрэhээ харахада ВКП(б)-гэй городской комитет хадаа ажахын ба политическэ хүдэлмэриие зүбөөр зохилдуулан ябуулжа шададаггүй байгаа. ВКП(б)-гэй горком болбол партийна эхин организацинуудай ажал-ябуулгые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилдэг, өөрынгөө хүдэлмэридэ эдэбхитэдтэ түшэглэдэггүй байгаа. Горком болбол олониитэhээ таhархайгаар ажаллахадаа, хүдэлмэриингөө гол зүйлые олодоггүй, хаана ямар байдалтай байhые мэдэдэггүй, промышленностиин, транспортын, худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые, культура болон искусствын эмхи зургаануудые мэргэжэл багатайгаар, халирхайгаар хүтэлбэрилдэг байшоо.

—Партиин горкомой тоосоото элидхэл соо,—гэжэ Улан-Удын депогой машинист нүхэр Панченко хэлэбэ,—түмэр замай транспорт дээрэ гараhан патриотическа үүсхэл тухай—машинистнууд-табанзуутанай хүдэлөөн тухай юушье хэлэгдээгүй. Нёдондо депогой олон паровозно бригаданууд энэ хүдэлөөндэ хабаадаhан ба манай замай отделени Дальневосточно округой бүхы харгы замуудай дунда гол hуури эзэлжэ ябаhан байна. Манай хүдэлмэри тухай элидхэл соо оройдоошье хэлэгдээгүй байhанай шалтагаан гэхэдэ, горкомой секретарьнууд нүхэд Логушкин ба Евдокименко, промышленностиин ба транспортын таhагые даагша нүхэр Эрдынеев гэгшэд манайда тон үсөөн ябадаг, түмэрзамайхидай ажабайдалые шэнжэлдэггүй ба мэдэдэггүй байха юм. Эдэ бүгэдын эсэстэ табанзуутанай хүдэлөөн hулаpуулагдаhан байна. Мүнөө манай деподо сүүдхэ соо 500 километр гүйдэг паровозууд тон үсөөн.

—Верхне-Березовкын хирпиисын заводой коллективтэ,—гэжэ делегат нүхэр Котюргин тэмдэглэбэ,—агитационно-ниитын хүдэлмэри орхигдошонхой. Партийна суглаанууд үсөөн үнгэргэгдэдэг, тэдээн дээрэ предприятиин ажал-ябуулгын гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэггүй байна. Завод хадаа хирпиисэ хэхэ түсэбөө жэлhээ жэлдэ таhалдуулна. Теэд, партиин Железнодорожно райкомшье, мүн партиин горкомшье заводой гээгдэлэй шалтагаание элирүүлдэггүй, тэрээндэ бодото туhаламжа үзүүлдэггүй байха юм.

—Партиин горком,—гэжэ делегат нүхэр Рампилова тэмдэглэбэ,—студентнүүдэй политическэ хүмүүжэл тухай огто hонирхоогүй, энэ асуудалаар манай тоосоое бюрогой заседани дээрэ шагнаагүй, педагогическа институдай профессорско-hургагшанарай составай культурна ажаhуудалай эрилтые хангаха тухай оролдолго гаргаагүй. Теэд, эдэ асуудалые hонирхохо ёhотой байгаа. Юуб гэхэдэ, педагогическа институт хадаа мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэдэг hуралсалай газар болоно бшуу.

Горкомой зүгhөө промышленностиие хүтэлбэрилгын дутуунууд тухай делегат нүхэр Армянинов хэлэбэ.

☆

Улан-Удын XXIV городской партконференциhээ

☆ ☆

—ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр Логушкин,—гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ,—машина бүтээлгын заводто нэгэнтэбэшэ ябадаг байгаа, гэбэшье бидэндэ ямаршье туhа үзүүлдэггүй hэн. Теэд иимэ айшалалгануудhаа ямар үрэ гарахабдаа. Горкомой хүдэлмэрилэгшэд заводто ерэхэдээ жиирэй коммунистнуудтай хөөрэлдэдэггүй, заводой юундэ гээгдэдэг тухай, юунэй hаад ушаруулдаг тухай, гээгдэлhээ ямар аргаар гараха тухай тэдэнhээ hурадаггүй, харин цех соогуур ябаад лэ гарашадаг байгаа бшуу. Энэ хадаа большевистскэ хүтэлбэриин стиль бэшэ байна.

Хүүгэдые эмнэлгын эмхи зургаануудай байдал тухай делегат нүхэр Корягина тогтожо хэлэбэ. Городской хүүгэдэй поликлиникэдэ ВКП(б)-гэй горком ба горсоведэй гүйсэдкомой багаар туhалдаг тухай тэрэ хэлэбэ.

Партийно-политическэ хүдэлмэриие ажахын хүдэлмэритэй зохилдуулан ябуулжа, партиин горкомой шададаггүй тухай делегат нүхэр Маслов хэлэhэн байна.

—Партиин горком хадаа hүүлшын жэл соо предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй, тэдэнэй урда нэгэшье тодорхой зорилго табяагүй байна. Ажахын асуудалнуудаар бү hамааргаты, энэ хадаа имагтал предприятинуудай директорнуудай хэрэг мүн гэжэ бидэндэ нүхэр Логушкин заадаг байгаа. Харин политическэ ба ажахын хүдэлмэринүүдые зүбөөр зохилдуулан ябуулха тухай асуудалай гарахада, бидэндэ тодорхой заабари тэрэ үгэжэ шадаагүй. Партиин горкомой секретарьнууд,—гэжэ нүхэр Маслов үргэлжэлүүлбэ,—ВКП(б)-гэй Пригороднэ райкомой бюрогой заседанинууд дээрэ нэгэшье удаа байлсаагүй. Мүн партиин горкомой бюрогой заседанинууд зохихо бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэгдэдэг hэн. Городые болбосон түхэлтэй болгохо тухай асуудал горкомой бюрогой заседани дээрэ hаяхан хэлсэгдээ. Бюрогой заседани дээрэ районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр байлсаха ёhотой гэжэ hанамаар байбашье, горком болбол тэдэниие уряагүй байшоо. Горком хадаа өөрынгөө хүдэлмэридэ партийна ба советскэ эдэбхитэдтэ оройдоошье түшэглэдэггүй, партийна эхин организацинуудтай саг үргэлжын бодото холбоо барисаагүй байха юм.

Партиин горком ба городой комсомольско организаци hургуулиин наhанай хүүгэд тухай ямаршье анхарал табидаггүй, тэдэнэй сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэдэггүй, эрилтэ хэрэглэлыень hонирходоггүй байна гэжэ делегат нүхэр Смирнов мэдүүлээ.

—Нүхэр Логушкин горкомой секретарь байха зуураа, партиин райкомуудта бусайданги балар заабаринуудые үгэдэг, үнэндөө тэдэнэй хүдэлмэридэ туhалдаггүй, харин hаад хэлэг байгаа,—гэжэ делегат нүхэр Череп тэмдэглэбэ.—Райкомууд хадаа зүб заабари абадаггүй туладаа, мүн лэ партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые большевистскэ хүтэлбэриин методтэ hургадаггүй байгаа бшуу. Партийна хүдэлмэрилэгшын гол зорилго юуб гэхэдэ, партийно-политическэ хүдэлмэриин түрүү методууд ба формонуудые согсолон, үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шалаха, шэнэ, түрүү, прогрессивнэ юумэнүүдые хаhа саг соонь обёорон дэмжэхэ хэрэг болоно. Теэд, иимэ ушар ВКП(б)-гэй горкомой практическа хүдэлмэридэ үзэгдөөгүй юм.

ВКП(б)-гэй горкомой секретарьнууд нүхэд Логушкинай ба Кимэй хүдэлмэриин дутуунуудые делегат нүхэр Наумов хурсаар шүүмжэлээ.

—Горкомой аппарат гол түлэб hайн байбашье,—гэжэ нүхэр Наумов хэлэбэ,—тэрэ аппарадые жолоо догшо байгаагүй. Нүхэр Логушкин хадаа ямаршье эрилтэ хэнhээшье хэдэггүй байгаа. Горкомой таhагуудай хүдэлмэрилэгшэд зүнгөөрөө хүдэлмэрилдэг байhан юм. Нүхэр Логушкин өөрөө ямаршье үүсхэл гаргадаггүй hэн. Тэрэ хадаа квас худалдадаг киоскые нэгэ газарhаа ондоо газарта абаашаха асуудалые бүхэли недели соо шиидхэхэдээ, городые болбосон зохид түхэлтэй болгохо хэрэгые эрхилжэ байнаб гэжэ тоолодог байгаа.

Нүхэр Логушкин хадаа горкомой аппарадта шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые дэлгэрүүлдэггүй, шүүмжэлэлнүүд дээрэhээ ямаршье тобшолол хэдэггүй hэн.

Горкомой секретарь нүхэр Ким үүсхэл ба эмхидхэхы шадабаряараа илгардаггүй hэн. Тэрэ хадаа горкомой пропаганда ба агитациин таhагай юу хэжэ байhые оройдоошье hонирхонгүй, мүн лэ бүхэли үдэр соо кабинет дотороо hуудаг байhан юм.

Нүхэр Логушкинай хүтэлбэриин методэй дутуунууд тухай делегат нүхэр Мурчин хэлэбэ.—Горкомой бюро хадаа олониитэhээ таhаршанхай. Эдэбхитэдтэ түшэглэдэггүй,—гэжэ нүхэр Мурчин мэдүүлбэ. — Энээниие баталхын тулада нэгэ баримта харуулхам. Мяхаконсервын комбинадта, ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй түлөөлэгшэд ерэдэг hэн. Гэбэшье, манай комбинадта горкомой секретарьнуудай байлсаха сүлөөнь боломоггүй байгаа. Горком хадаа ямаршье перспективэгүйгөөр хүдэлмэрилөө.

—ВКП(б)-гэй горкомой бюро болбол,—гэжэ нүхэр Мурчин зааба,—шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлдэггүй, харин горкомой нэгэдэхи секретарь байhан Кудрявцевай hанамжые үгэ дууламгайгаар дахаад лэ ябадаг hэн. Нэгэдэхи секретариие шүүмжэлхэ hэдэлгэ гаргагшад хэрэггүй хүнүүд гэжэ тоологдодог байгаа.

ВКП(б)-гэй горкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша нүхэр Паршин горкомой секретарьнууд нүхэд Логушкинай ба Кимэй hулаар хүдэлмэрилhэн тухай хэлэхэ зууpaa, горкомой бюро хадаа олон тоото тогтоолнуудые гаргаад, тэрэнэй гүйсэдхэлые хинадаггүй байhан тухай тэмдэглэбэ. Горком хадаа олон асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэнгүйгөөр, яаралтайгаар шиидхэдэг байна. Партиин горком болбол городой ажахын ба культурын хүгжэлтые халирхайгаар хүтэлбэрилдэг, ажахын ба партийна хүтэлбэрилэгшэдтэ бодото туhа хүргэдэггүй hэн.

«Механлит» заводой директор Федоровичын зүгhөө шүүмжэлэл хабшадаг ушарнуудай үзэгдэдэг тухай делегат нүхэр Сафонов хэлэбэ. Шүүмжэлэлые Федоровичын хабшадаг, тэрэниие шүүмжэлhэн хүнүүдые хүдэлмэриhөөнь гаргадаг байhыень партиин горком hайнаар мэдэдэг байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, Федорович хадаа партийна организациин секретарь нүхэр Степановые шүүмжэлэлэй түлөө хүдэлмэриhөөнь гаргаhыень партиин горком мэдэжэ байгаад, шүүмжэлэл хабшагшада ямаршье хэмжээ абаагүй.

Делегадуул нүхэд Афонин, Батомункуев, Давыдова, Алексеева, Таряшинов, Бутуханов, Краснов, Захарченко ба бусад партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриин дутуунууд тухай хэлэхэ зууpaa, эхин парторганизацинуудай ажал-ябуулгые ВКП(б)-гэй горкомой залан ударидадаггүй, тэдэндэ туhалдаггүй тухай, ВКП(б)-гэй райкомуудай ба партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые большевистскэ хүтэлбэриин методтэ, политическэ ба ажахын хүдэлмэриие зохилдуулан ябуулха шадабарида hургадаггүй тухай гол анхарал хандуулhан байна. Делегадуул болбол партиин горкомой хүтэлбэриин стиль ба методуудые шууд хубилгажа, тэрэнэй таhагуудай хүдэлмэриие гуримшуулжа, ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй зааhан ба XXIV городской партконференциин делегадуудай тэмдэглэhэн алдуунууд ба дутуунуудые түргэн зайсуулхые горкомой шэнэ составhаа эриhэн байна.

Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Хахалов болбол ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй шиидхэбэринүүдтэй дашарамдуулан городской партийна организациин үмэнэ мүнөө табигдаад байhан ээлжээтэ зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэhэн байна.

Тарилга эрхимээр үнгэргэхын түлөө тэмсэнэбди

Хабарай тарилгада ябаhан колхозниггууд болон механизаторнуудай дунда социалистическэ мурысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, полевой хүдэлмэри агротехническэ эрхим болзорто hайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ коммунистнууд ехэхэн үүргэ дүүргэнэ.

Парторганизациимнай 15 коммунистнууд тарилгын шиидхэхы участогуудта табигданхай. Тэдэнэр тарилгын хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэхын, үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэлдэ колхозниггуудые болон механизаторнуудые зоригжуулна. Гадна, тэдэнэр өөhэдынгөө эрхим ажалаар бусадта үльгэр жэшээ харуулдаг юм. Жэшээнь, тарянажалай № 2 бригадын бригадир, коммунист нүхэр Б. Данзанов тарилгаа богони болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бригадынхидаа элсүүлээ. Тиин, бригаданууд хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мурысөөндэ тус бригада түрүү hуури эзэлэнхэй. Энэ бригадада хүдэлмэрилдэг Гашейн МТС-эй тракторна № 7 бригада (бригадирынь нүхэр Ц. Батомункуев) тарилгын хүдэлмэринүүдэй үедэ тракторнуудаа часовой графигай ёhоор хүдэлгэнэ. Майн 16—17-ной үеэр тарянажалай бригада эртын ороohото культурануудай тарилгые дүүргээд, оройн культурануудые тарижа байна.

Манай парторганизациин агитаторнууд Б. Цыбикдоржиев, Ө. Гармаев, Ш. Эрдынеев, Б. Санжиев ба бусад агитационно-ниитын хүдэлмэри полевой стануудта, тракторна бригадануудта hайнаар ябуулна. Тэндэ ханын газетэ, «дайшалхы хуудаhанууд» хододоо гаргагдажа байдаг.

Манай колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг колхозниггууд ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд газетэ, журнал хододоо уншажа байдаг. Тэдэнэр 40 экземпляр «Бурят-Монголой үнэн», «Б. М. правда» ба аймагай газетэнүүдые абадаг.

Парторганизациин хүтэлбэреэр манай колхозниггууд тарилгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулжа, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

Тарилгаа ойрын сагта эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ манай парторганизаци бүхы анхаралаа табина.

У. Очиров, Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой парторганизациин секретарь.

Парторганизацинуудай секретарьнуудай семинар

Зэдын аймагай колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозой, эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнуудай нэгэ үдэрэй семинар hаяхан болобо.

Семинарта хабаадагшад «Партийна хүдэлмэриин большевистскэ стиль тухай» ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Л. Хальбаевай лекциие шагнаhан байна. Мүн партийна эхин организацинуудай секретарьнууд хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө. «Улаан-Үшөөтэ» колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Б. Баиров колхозой правлениин ажал-ябуулгые партийна организациингаа яажа хинан шалгадаг тухай, «Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Ц. Д. Цыренов — ВКП(б)-гэй гэшүүнэй кандидадуудтай ямар хүдэлмэри ябуулдаг тухайгаа, Буденнын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Хохлов — агитколлективые хүтэлбэрилгэ тухай хөөрэжэ үгэhэн байнад.

Семинар дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр А. Булажапов уласхоорондын байдал тухай лекци уншаа.

М. Нимаев.

Тарилгашадта зүжэг наада харуулна

Курумканай аймагай культурын байшангай дэргэдэхи ураhайханай самодеятельностиин коллектив (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Будалаев) колхозуудай полевой стануудаар гаража, тарилгада хабаадагшадта зүжэг наада харуулна. Васильевай «Илалта» гэжэ пьесые колхозниггууд хараhан, бурят-монгол дуунуудые шагнаhан байна. Тус коллективэй гэшүүн Д. Бадмаев, О. Раднаев, Д. Дашиева ба бусад илангаяа рольнуудаа hайнаар гүйсэдхэнэ.

П. Дондупов.

Племенной хонидой Горгойн совхозой ахалагша хонишон нүхэр Ду... хүтэлбэрилдэг түрүү бригада үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриhөө 2,9 кило... ноohо хайшалха нормотой аад, 3.15 килограмм хайшалhан байгаа. Мүнөө ... энэ бригадынхид хонин бүриhөө 3.8 килограмм ноohо хайшалха уялга аба... Мүнөө хонидынь олоороо түрэжэ эхилээ. 552 хурьгад абтаад, нэгашье хоро... гүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой ахалагша ветврач П. Ваняркин нүхэр Дурш... бригадын хонишодтой Забайкальскын условидо ныгайскэ үүлтэрэй метис ... гадые харууhалха ба түлжүүлхэ метод тухай зоотехническэ заабари үгэжэ бай...

М. Минеевэй фо...

☆

Хониной ноohо хайшалалгые эмхитэйгээр үнгэргэе

«Малнуудай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүдые абахыень ба энэ жэлдэ түл абаха, hү hааха, ноohо хайшалха ба гүрэндэ тушаагдаха малай амидын шэгнүүрые дээшэлүүлхэ ябадал хангахыень обкомой бюрое, Министрнүүдэй Соведые, хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые ба аймгүйсэдкомуудые уялгалха» гэжэ ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой IV пленум тогтоол соогоо бэшэhэн байгаа.

Энэ заабариие бэелүүлэн манай республикын хонинод энэ жэлдэ хониной ноohо хайшалалгые эмхитэйгээр, гээлтэ хоролтогүйгөөр, hайнаар үнгэргэхэ уялгатай. Сагай уларилай дулаархатайнь сасуу бүхы үүлтэрэй хонидой ноohо хайшалалга эхилхэ байна. Манай республикын условидо ноohо хайшалалгые июниин 15-да дүүргэхэ шухала. Энэ болзорhоо багааршье хожомдоо хадаа хонидой ноohон ехээр гээгдэжэ болохо байна. Энэ шухала хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада колхоз бүхэн ноohо хайшалха график табиха ёhотой. Тэрээн соогоо точконуудай тоо, ноohо хайшалалгын болзор, хайшалха хонидой тоо, хүдэлмэрилхэ хүнүүдэй тоо, зэр зэмсэгүүд, хэрэглэгдэхэ амhарта мэшээг, бэлэдхэлэй пунктнуудта шэрэлгэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд харааалагдаха байна.

Энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэхын тула тэрээндэ дүй дүршэлтэй хүнүүдые табиха ба ноohо илгагшадаар шадамар бэрхэ хүнүүдые томилхо шухала. Ноohон, илангаяа нарин ноohон хадаа тон үнэтэй продукци мүн. Тиимэhээ хониной ноohо хайшалалгые зүбөөр эмхидхэбэл, энэ продукци ехээр абтаха байна. Хонидые хайшалха точко бүхэндэ бригадирые табижа, тоо бүридхэлгэ, ноohо илгалга, гүрэндэ ноohо тушаалга ба бусад хүдэлмэриин эмхидхэлгые тэрээндэ даалгаха хэрэгтэй. Хайшалагдаhан хонидые бригадир тушаажа абаха уялгатай.

Хони хайшалха точко бүхэн гал түймэрэй аюулhаа хамгаалгын зэр зэмсэгүүдээр (уhатай бочконууд, ведронууд болон бусад) бүридүүлэгдэhэн байха ёhотой. Шэрүүн, хахад шэрүүн ноohотой, удаань нарин, хахад нарин ноohотой хонидые отара отараарнь хайшалха хэрэгтэй. Тиихэлээ түрүүшын ээлжээндэ хурьгадые, удаань түлгэнүүдые, тэрэнэй удаа эрэ хо... ба hүүлдэ эхэ хонидые хай... ёhотой. Эхэ хонидые хайшал... хурьгадhaaнь аминдань сакм... соо 5—6 часhаа удаан бэшэ ... ха. Хайшалхынгаа урда тэ... дые 10—12 час соо эдэл... уhалангүй байлгаад, хуурай ... hотой хони хайшалха ш... Ноohыень шоройлохогүйн ... брезент, мэшээг, хабтагай гэ... тын юумэ дэбдеэд хайшалха... рэгтэй. Харин ноohыень амин... илгажа хэхэ, хониной ноohо ... жэглээр нарин ноohотойнь, ... найнь хажуугаар хайшалха ... тэй. Үбшэн хонидые элүүр ... hоо аминдань хайшалжа, ... hыень мүн аминдань хэхэ ш... Хонидоо хайшалhанайнгаа ... 7—10 хоногто байра ... адуулхада hайн. Юуб гэхэд... бээ хүйтэн hалхи бороогой ... хада байралань асаржа хо... аргатай байдаг.

Манай республикын ко... жэл бүри хониной ноohон... олзо доход абадаг. Жэшэ... чурын аймагай Ворошилов... рэмжэтэ томодхогдоhон ... Занграйн аймагай Тельман... рэмжэтэ колхоз, Зэдын ... «Коммунизм» ба Ленинэй ... жэтэ колхозуул үнгэрэгшэ ... хониной ноohонhоо олон ... түхэригэй доход оруулаа hэ...

Мүнөө манай республикы... колхозууд хониной ноohо хай... жа эхилэнхэй. Теэд зарим ... зууд энэ хүдэлмэри түр... үдэрhөө эмхи гуримгүйгөөр яб... жа байна. Жэшээнь, Зэдын а... гай Чапаевай нэрэмжэтэ ... (түрүүлэгшэнь нүхэр По... ОТФ-е даагша нүхэр Мен... Фрунзын нэрэмжэтэ колхоз ... ной ноohо хайшалалгые ... бэлэдхэлгүйгөөр эхилээ. Эн... эсэстэ ноohо хайшалалга ... шын үдэрhөө эмхигүйгөөр, ... шанаргүйгаар ябуулагдажа б... Эгээл үнэтэй hайн ноohо... хайшалагдангүй үлэнэ.

Энэ шухала хүдэлмэри ... гэлгэдэ зооветеринарна мэр... тэд, бэлэдхэлэй хүдэлмэри... ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгата... нэр хадаа колхоз бүхэнэй ... шодто ноohо зүбөөр хайша... илгаха талаар заабари үгэ... хүдэлмэриие эмхитэй hайна... гэргэжэ, гүрэндэ ноohо туш... даhь ехэ туhаламжа үзүүл... гатай.

В. Мададаев, зоо...

Үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ ехэ ажал бүтээгд...

Занграйн аймагай Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ниитынгээ малажалые хүгжөөхын тула тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын, адуу малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

25 хүнhөө бүридэhэн тэжээл бэлэдхэлгын саг үргэлжын тусхай бригада эндэ байгуулагданхай. Энэ бригада хабартаа сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудта 150 тонно наг шэбхэ зөөhэн, 15 гектар участогые модо шулуунhаань сэбэрлэhэн, мүн нилээд ехэ талмайе hайрамай уhаар уhалhан байна. Эндэ хэгдэжэ байгаа сабшалангай-мелиоративна бүхы хүдэлмэринүүд хадаа нёдондонойхиhоо hураггүй ехэ үбhэ хуряажа, олошоржо байгаа малдаа тэжээлэй база байгуулха арга боломжо олгохо байна.

Тэрэшэлэн малай шэнэ байрануудые барилгада ба барилгын модо бэлэдхэлгэдэ шухала анхарал хандуулагдана. Модо бэлэдхэлгэдэ 12 колхозниггууд хүдэлмэрилжэ байнхай. 8 дархашуул 1000 ... гай ба галуунай багтаха ... най типовой байра барижа ... Энэ жэлдэ мүн 50 моридо... ба 500 хониной багтаа... байранууд шэнээр баригда... Мүн малай хуушан бай... капитальнаар заhагдаха ... Малажалай шэнэ объек... барихын тула барилгын мат... бэлэдхэлгэдэ колхозой локо... тон ехэ туhаламжа үзүүлнэ. ...нэй хүсөөр пилорама ху... барилгын тёс ба бусад мат... нуудые хэрэгтэй хэмжээ... хюрөөдэн гаргана.

Барилгын бригадын бри... нүхэр С. Борисов малажала... рануудые шэнээр бари... заhабарилха хүдэлмэри... байгша оной октябриин 1 хү... дүүргэжэ, ерэхэ үбэлжэлгэдэ ... хозойнгоо адуу малые д... бөйраар эртээнhээ хангаха ... абаа. Энэ уялгаяа нэрэтэй ... тэйгөөр дүүргэхын түлөө ... бригадынхид хоорондоо мү... эршэмтэйгээр ажаллажа бай...

П. Леу...

Шэнэ графигта ороод байхадаа...

...э оной майн 20-ной хахад һу... эхилэн, СССР-эй түмэр замай ... сетьнүүдтэ поезднуудай ябанэ графигта оробо. Дайнай ...о тээхи сталинска табанжэлэй, ... оной нэгэдэхи кварталай ...аммануудай амжалтатайгаар ...эгдэһэнине хараадаа абан зо...оһон энэ график соо поезд...ай гүйлгын хэмжээн нилээд ...элүүлэгдэһэн байна.

...мэр замай транспортын тү...үүлэй: машинистнууд-табан...най, эрхим диспетчернүүдэй, ...ионно худэлмэрилэгшэдэй бо... бусалай методүүд шэнэ гра...зохёохо үедэ хараада абтаа. ...үү методүүдые үйлэдбэри дээрэ ...рүүлхэ, станциинууд дээрэ ...днуудай зогсолгые багадхаха, ...нэй коммерческэ скоростиие ...бүхэндэ нэгэ километрээр түр...эхэ гэхэ мэтын хэмжээ-ябуул...үд хараалагданхай.

...онойнгоо арадай ажахы дотор ...ай республикын промышленна ...приятинуудай үүргын ехээр ...ганиие хараадаа абан, нэн ...үндэ, модо шэрэлгэдэ хэрэгтэй ...хо товарна вагонуудые Ново...инск, Илька, Шулуутай гэжэ ...инуудта саг соонь үгэхэ, тэн...одо ашаалагдаһан вагонүүдые ...адань маршрудай ёһоор ...лха хэмжээнүүд шэнэ график ...оруулагдаа. Эдэ хэмжээнүүд ...а ой модоной промышленнос...н предприятинуудай ритмич... худэлмэрилхэ хэрэгтэ ехэхэн ...амжа болохо байна.

...мэр замай Улан-Удэ стан... узелай предприятинууд энэ ...э шэнэ графигта оролгые эм...йгээр. һайн бэлэдхэлтэйгээр ...һан байна. Тиимэһээ, түрүү...гээ үдэрһөө эхилэн, тус графи...эбдэнэгүйбди. Маневрово дис...ер нүхэр Кэнно гэгшын халаан ...н 21-лэ ашаа буулгажа абаха ...өө 105,9 процент, ашаа тээхэ ...өө 184,7 процент дүүргэхэһээ ...а, составтай паровозуудые саг ...ь угтажа абаһан ба эльгээһэн ...а. Ингэжэ, паровозуудай эрьесые түргэдхэһэн дээрэһээнь, 47 вагонно-час алмагдаһан байна.

Манай вагоннигууд мүн лэ паровознигууд шэнги эмхи гуримтайгаар худэлмэрилнэ. Жэшээнь, ахалагша осмотрщик нүхэр Насоновой халаан паровозһоонь һалгаангүй 3 вагон заһабарилаа. Паровозно депогой хүндэ ашаанай поезднуудые жолоодогшод зунай графигые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалдамнай шэнэ резервнүүдые олгожо үгэнэ. Гансахан майн 21-дэ тэдэнэр хүндэ ашаатай 48 поезд жолоодожо, арадай ажахыда 12.100 тонно ашаа үлүү ехээр шэрэһэн байна.

Ахалагша машинист Василий Андреевич Покудин өөрынгөө туһалагша нүхэр Надмченко гэгшэтэй гансахан майн 21-нэй үдэр паровозоо 502 километртэ гүйлгэһэн байха юм. Тэрэшэлэн ахалагша машинистнууд нүхэд Мягких, Щербин, Щедрин, Сватов гэгшэд тэрэ үдэр соо 450-һаа 500 километр хүрэтэр гүйлгэһэн байна.

Улан-Удын вагонно участогай табадахи резервын вагонуудые үдэшэдэг мастернууд-вагоннигууд нүхэд Карпович, Корякин, Панченко, Румянцев, Кашкин, Попов болон бусад поезднуудые зогсоонгүй вагонуудаа заһабарилхаһаа гадна, худэлмэридөө нэгэшье голодһо гарганагүй.

Поезднуудые харууһалгада лунинска метод хэрэглэн, поезднуудай техническэ байдал тухай лини дээрэһээ диспетчертэ мэдүүлхэ зуураа, техническэ харууһалгын болзорые эрид богонидхохо арга методээр худэлмэрилжэ байна. Гэбэшье, энэ түрүүшын алхам мүн. Эдэ амжалтануудаа саашадань бэталхалга түмэрзамша бүхэнэй түрүүшын уялга болоно.

Зунай графигые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө узелай парторганизациин зохёоһон хэмжээнүүдые коммунист бүхэн дүүргэхэ ёһотой.

А. Зверженич, Улан-Удэ станциин түмэр замай узелай парткомой секретариин орлогшо.

Итанцын леспромхоздо

Тус леспромхозой коллектив ...э урадхуулгын энэ жэлэй на...шида нёдондонойхидо орходоо ...д һайн бэлэдхэл хэһэн байна. ...эһээ модо урадхуулга түрүү...гээ үдэрһөө эхилжэ хурда... ябуулагдана.

...э оной майн 25-най байда... модо уһанда табиха худэл... Иркилик ба Итанца голнууд...00 процент дүүргэгдэв. Модо ...хуулгые болзорһоонь арбан ... урид дүүргэхын түлөө учас...уд болон пикедүүдэй хоорондо ...алистическэ мүрысөөн үр...эр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. ...ин, Итанца гэжэ голоор урал...һан модоёо тэрэнэй адагта ...ажа, Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр ...хуулан, Сэлэнгын модоной за... асарха гэһэн ехэхэн харюу...атай зорилго эндэхи модо ...хуулагшадай урда табигдана. Гэбэшье, энэ зорилгоёо леспромхозой худэлмэришэд ба инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд гүйсэд ойлгожо, үшөө майн 25-да модоной түрүүшын партиие асарһан байха юм.

Сэлэнгын модоной заводой (директорынь нүхэр Рукосуев) коллективэй гэшүүд урадхуулагдажа ерэһэн энэ модыень саг болзор соонь уһанһаа татажа абаад, хюрөөдэжэ эхилбэ.

Тус заводой модо уһанһаа татажа абадаг агрегадууд мүнөө түхэрсэн сүүдхэ соо худэлмэрилнэ. Социалистическэ мүрысөөн эндэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Модо урадхуулагшад нүхэд Платов, Рогов болон бусад халаанайнгаа нормо 200 процент хүрэтэр дүүргэн, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанад.

В. Тарабаев.

Эсэгэ Сталинай ашанар —
Энхэ жаргалтай эдэнэр
Хэнүүд хожомоо болохоёо
Хэлсэнэ, зүбшэнэ хоорондоо.

Хэнүүдшье болоо һаа дураниинь
Советскэ эдэ үхибүүдэй —
Хэтын һайхан үргэн зам
Элдээнэй урдань туяарнал.

Һайн сэгнэлтэнүүдые абана

Боложо байгаа экзаменууд 1950—1951 онуудай һуралсалай жэлэй дүнгүүдые харуулна. Хориин аймагай түрүү һургуулинуудай һурагшад экзаменуудаа амжалтатайгаар барижа байна. Ашангын сомоной Георгиевско эхин һургуулиин (даагшань нүхэр А. Борисов) 4-дэхи классай һурагшад ород хэлэ ба математикаар экзаменуудаа 4—5 гэһэн сэгнэлтэнүүдтэйгээр барижа, барандаа удаадахи класста оробо.

Тэрэшэлэн Хориин дунда һургуулиин олон һурагшад экзаменуудаа амжалтатайгаар барина. Жэшээлхэдэ, бурят 4-дэхи классайхид бултадаа һайн сэгнэлтэтэйгээр экзаменуудаа баряа. 4-дэхи классай һурагшад Полина Цыдыпова, Рая Ковалева, Валя Цыренжапова ба Людмила Трунева гэгшэд арифметикэ болон ород хэлээр «5» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаа. 7-дохи классай һурагшад Юрий Дашиев ба Аркадий Иванов гэгшэд ород хэлээр «5» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаһан байна. Эдэ һурагшад бүхы һуралсалай жэлэй туршада эрхим һайнаар һураа юм.

Гэхэтэй хамта тус һургуулиин 5-дахи ба 6-дахи классуудай олон һурагшадай арифметикээр муу знанитай байһаниинь экзаменууд дээрэ элирээ. Мүн Шибээтын эхин һургуулида (даагшань нүхэр Н. Козловская) 4-дэхи классай олон һурагшад экзаменууд дээрээ хангалтагүй сэгнэлтэ абаһан байна.

Б. Шаралдаев.

Педучилищида экзамен эхилээ

Улан-Удын педучилищида экзаменууд эхилбэ. Бурят отделениин 4-дэхи курсын һурагшад тон түрүүн литератураар экзамен бариба. Ц. Батуев, Ю. Рандалов, Ц. Аюшеев, Д. Дармаева, М. Адакова гэгшэд «5» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаа. Энэ курсын һурагшадһаа минии лэ хоёр хүн «3» гэһэн сэгнэлтэ абаһан байна.

Экзаменай түрүүшын үдэрнүүдэй дүнгүүдые харахада, һурагшадай теоретическэ һайн бэлэдхэлтэй багшанар болохо байһаниинь элирнэ.

Б. Цыренжапов.

Специалистын зүбшэл

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ ба хэрэглэлгэ

Республикын колхозууд үдэжэ байгаа адуу малдаа үбһэ тэжээл, соломо ба михиинэ, корнеплод ба концентрат бэлдэхын хажуугаар мүн набшаһата тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ зорилготой. Гэхэтэй хамта, олохон аймагуудай хүдөө ажахын органууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын удхашанарые тоологгүй заншалтай. Тэрэнэй эсэстэ республикын олонхи колхозуудта набшаһата тэжээл хаһа болзор соогоо бэлэдхэгдэнгүй, үбһэ хуряалгын ба таряа хуряалгын үе хүрэтэр хойшолуулагдадаг, тиигэжэ набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын түсэб жэлһээ жэлдэ таһалдуулагдадаг байгаа.

1951 ондо республикын колхозуудта 100 мянган тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ даалгабари һаяхан Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро баталжа, энэ худэлмэриие үбһэ хуряалгын эхилтэр колхоз бүхэнэй дүүргэхые бодомжолон, аймаг бүхэндэ набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын график тогтообо.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын даалгабариие тогтоогдоһон болзор соонь дүүргэхэ гээшэ тэжээл бэлэдхэлгын гол худэлмэридэ —үбһэ хуряалгада һаадгүйгөөр ехэ хэмжээнэй нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо олгоно.

Зундаа эртүүр бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээл хадаа өөрынгөө шанарай талаар хабарай таряанай соломоһоо дутуугүй юм. Жэшээнь, 100 килограмм овесой соломын тэжээлэй 31 единицэ, шэниисын соломын —22 единицэ үгэхэдэнь, зундаа эртүүр бэлэдхэгдэһэн 100 килограмм набшаһата тэжээл тэжээлэй 20—23 единицэ үгэдэг байна. Түрүүшын ээлжээндэ набшаһата тэжээл ой модоной отходһоо бэлэдхэжэ, тэрэшэлэн бургааһа һөөгүүдые сэбэрлэхэ зуураа, набша мүшэрнүүдыень хэрэглэжэ болохо юм. Тэрээнһээ гадна, ой модые хамгаалагшадай зүбшөөлөөр набшаһата тэжээл тусхайлан бэлэдхэхэдэ болоно.

Тиихэдээ бүхы модод ба бургааһа һөөгүүд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ барандаа хэрэглэгдэдэггүй. Малда эдюулхын тула хуһанай, уляаһанай, улаан бургааһанай, ольхын, тополиин, боро бургааһанай набша мүшэрнүүд хэрэглэгдэнэ. Мүн нарһанай ба шэнэһэнэй шэлбүүһэ тусхай гуримаар бэлэдхэжэ, малда эдюулхэдэ болохо. Мойһоной, уушха модоной, жимолостиин, крутинын ба улаан бузиный набша мүшэрнүүдые малда эдюулжэ болохогүй.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэдээ модоной залуухан набшаһатай мүшэрнүүдые отолдог юм. Отологдоһон мүшэрэй бүдүүниинь узуурта 1 сантиметрһээ бүдүүн байха ёһогүй. Үндэр модоной набша мүшэрнүүдые салай хайшаар хайшалхада, набтар модоной мүшэрнүүдые простой хутагаар отолходо һайн. Отологдоһон набша мүшэрнүүдые элдэб аргаар хатаажа болохо юм. Наратай дулаан үедэ набша мүшэрнүүдые газар дээрэ дэлгээжэ, нэгэ-хоёр үдэрэй турша соо байлгаһанай һүүлээр 30 сантиметрһээ бүдүүн бэшээ боолтонууд болгон уяад, һарабша, сарай доро гү, али һайнаар үлеэгдэдэг армаг доро үлгэхэ хэрэгтэй. Мүн отологдоһон набша мүшэрнүүдые тэрэ дары боолтонууд болгоод, наратай дулаан үедэ модондо үлгэжэ гү, али газарта эшээрнь һуулгажа, уридшалан хатааһанай һүүлээр һарабша, сарай ба армаг доро үлгэхэдэ болоно. Хэрбээ һайн вентиляцитай һарабшатай байгаа һаа, отологдоһон набша мүшэрнүүдые боолтонууд болгоод, уридшалан хатаангүйгөөр һарабша доро үлгэхэдэ болохо юм. Һарабша хомортой аад, ехэ хэмжээнэй набшаһата тэжээл бэлэдхээ һаа, боолтонууд болгожо хатаагаад, узуурнуудыень досоошонь хэжэ, бухаллан хадагалхада болоно. Отологдоһон набша мүшэрнүүд түргэн хатаха бүридөө тэжээлэй улам ехэ бодосуудтай ба витаминуудтай байдаг. Һайнаар бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээл наратай дулаан үедэ 5—8 үдэрэй турша соо хатадаг. Зүгөөр, муугаар хатаагдаһан набшаһата тэжээл түргэнөөр гутадаг байна.

Набшаһата тэжээл һайнаар хадагалхын тула тэрэниие юрын силосэй нүхэндэ дарахада болоно. Набша мүшэрнүүдые ямаршье ондоо холисогүйгөөр силосовалжа болохо юм. Мүн бусадшье ногоон тэжээлнүүдтэй холижо силосовалхада болохо байна. Силосовалхын тула ехэ набшаһатай, һая отологдоһон ба хатаагдаагүй набша мүшэр хэрэглэгдэхэ ёһотой. Силосэй нүхэндэ хэхын урда тээ набша мүшэрнүүдые силос хэршэдэг машинаар 1—1,5 сантиметр утатайгаар хэршэхэ шухала. Ногоо силосовалһандал адляар набша мүшэрнүүдые һайнаар нигталха, шабараар жэлэхэ ба шоройгоор хушаха хэрэгтэй.

Зундаа эртүүр бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээл хадаа, тэрэниие зүбөөр хэрэглэбэл, үбэлжэлгын үедэ малда нилээд һайн нэмэлтэ тэжээл болохо байна. Тиихэдээ зарим колхозуудай малшад намар эртүүр малдаа үбһэ соломоёо эдюулжэрхёод, хабартаа, малай үбэлжэлгын эгээн харюусалгатай үедэ, силос ба үбэлдөө бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээл эдюулжэ, тон буруу юумэ хэлэг байха юм. Тэжээлэйнгээ хэмжээе ба малажалай талаар үйлэдбэринигөө даалгабариие хараалаа абажа, үбэлжэлгын бүхы үе соо элдэб янзын тэжээлнүүдые нэгэ жэглээр эдюулхэ хэрэгтэй. Набшаһата тэжээлээ соломо гү, али силос хэршэдэг машинаар хэршэжэ, ууралтуулһанай ба эһээһэнэй һүүлээр концентрированнэ тэжээлтэй холижо, малда эдюулхэ ёһотой.

Т. Омельченко, Бурят-Монголой зооветинститудай доцент.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ, ХҮҮГЭДЫЕ ХАМГААЛХЫН ТҮЛӨӨ!

...гэ жэлэй урда тээ, 1950 оной ...ин 1-дэ эхэнэрнүүдэй улас...ндын демократическа феде...ин уряалаар хүүгэдые хам...ын уласхоорондын үдэр тү...ынхеэ үнгэргэгдөө һэн. Үхи...е хамгаалхын түлөө тэмсэл ... дэлхэйн үнэн сэхэ бүхы хү...эй эрмэлзэлгэтэй зохилдоно, ...айрамдалай түлөө ниитэ хүдэ...эй таһаршагүй хубинь болоно ...51 оронуудта үргэнөөр тэм...гдэһэн энэ үдэр харуулаа.

...э жэлэй февральда Берлиндэ ...оон эхэнэрнүүдэй уласхоорон... демократическа федерациин ...эй III-дахи сесси болбол ...дые хамгаалгын уласхоорон...үдэрые 1951 ондо үнгэргэхэ ... шиидхээ. Энэ үдэр хадаа ...й аюулые зайлуулха, сэрэгэй ...жедүүдые хороохо, үхибүүдэй ...айдалай условинуудые һай...улгада мүнгэ һомололгые ...эхэ, тэдэнэй элүүрые хам...а, һуралсалыень ба хүмүү...ыень демократизацилха, һур...ууудта, үхибүүдэй хэблэлдэ, ...нүүдтэ ба радиогоор дай...пропагандировалха ябадалые ...охо гэһэн лозунгнуудтай үр...ампани болгогдон үнгэргэг... байна.

...рикано-английска империа...удай бэелүүлжэ байгаа аг...ин политика хадаа капита...ческэ, колониальна ба бээе ...йбэшэ оронуудтахи ажал... үхибүүдэй байдалые улам ...муудхаана.

...италай оронуудта үхибүүдэй ...е тон ехээр мүлжэхэ ябадал, үхибүүдэй харууһагүйдэхэ, ядарха, тэдэнэй үхэхэ ябадал ургана. США-да, Англида, Францида, Италида ба буржуазна бусад оронуудта сэрэгэй бюджедүүдые хөөргэн ехэдхэлгэтэй хамта үхибүүдые гэгээрүүлгэдэ, элүүрыень хамгаалгада, тэдэнэй социальна тэдхэмжэдэ зорюулагдаһан һомололгонууд эрид ехээр хороогдоно.

Капиталистическэ оронуудтахи ажалшадай үхибүүдэй хүшэр хүндэ ба зол жаргалгүй байдалай баримтануудые буржуазна хэблэл хүрэтэрөө нюун далдалжа шадахаяа болинхой. Америкын Холбоото Штадуудта хэдэн зуун мянган үхибүүд үлэсхэлэндэ дарагдажа, тротуарнууд дээгүүр хоножо, гүйраншалжа ябадаг байна. Хэдэн олон миллион үхибүүд хулаганаа хорхойнуудаар дүүрэн, водопровод ба канализацигүй нүхэ һубэнүүд соогуур өөһэдынгөө эхэ эсэгэнэртэй хамта хабшалдажа байдаг. Георги штадай Атлант городто тиимэ нүхэ һубэнүүд соо 137 мянган хүн ажаһууна.

Үхибүүдэй ажалые мүлжэлгэ хадаа «американска жэшээтэ ажабайдалай» таһаршагүй хубинь мүн болоно. Үхибүүдые хамгаалгын американска лигиин түрүүлэгшэ Леонард Мэйо гэгшэ һаяхан иигэжэ мэдүүлээ: «Дэлхэй дээрэ тон баян энэ ороной үхибүүд хадаа хүдэлмэриин ута үдэрэй турша соо тэдээнэй даашагүй хүндэ хүдэлмэри хэнэ».

Америкэдэ үхибүүд худалдагдадаг юм. Штат бүхэндэ үхибүү худалдалгын тусхай үнэ бии юм гэжэ «Дейли Компас» газетэ мэдээсэнэ. Үхибүүдээ тэжээхэ арга боломжогүй эхэ эсэгэнэрэй үхибүүдыень худалдажа абадаг тусхай агентство тэндэ бии юм.

США-да һургуулиин наһанай 6 миллион шахуу үхибүүд һургуулида һуранагүй. Жэл бүри 100 мянгаһаа дээшэ тооной үхибүүд нэгэ наһа хүрөөдүйдөө үхэнэ. Үхибүүдэй үхэлгын ехэнхи процентнь негритянска үхибүүдтэ тудана.

Үхибүүдэй гэм хэдэг ябадал таһалгаряагүйгөөр үргэлнэ. Мүнөө үедэ США-да хүсэдбэшэ мэдээнэй ёһоор, гэмтэ ябадал хэһэн 1 миллионһоо дээшэ үхибүүд жэл бүри регистрацида абтана.

Грейнвсенддэхи (Кент) английска дунда һургуулиин багша М. Уайлс гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, Англида «гэгээрэлэй часынууд гансашье зогсоо бэшэ, харин гэдэргээ ябажа эхилээ». «Һургуулида һуралсаха тэгшэ эрхэ үхибүүн бүхэндэ олгохо» ябадал түйлахабди гэжэ английска арадта үгэсэ үгэһэн лейбористнууд үгэдөө хүрөөгүй.

Англиин гэгээрэлэй министр лейборист Томлинсоной мэдүүлһэнэй ёһоор, гурба мянган һургуули баригдахын орондо һүүлэй үедэ оройдоо 61 һургуули баригдаһан байна.

Французска буржуази ба тэрээнэй туһамаршад хадаа ажалшадай үхибүүдэй һургуулида һураха ябадалые социальна доройтол гээшэ гэжэ харадаг байна.

Италида туберкулезоор үбшэлһэн 300 мянган үхибүүдэй оройдоо 3 процентнь медицинскэ харууһалгаар ба врачебнэ туһаламжаар хангагданхай. Ороной урда областьнуудта үхибүүдэй дунда тиф, маляри ба трахомо үбшэнүүд тон ехээр дэлгэрэнхэй. Неапольда хэгдэһэн шалгалтын ёһоор, энэ городой үхибүүдэй 30 процентнь ходолоо үлэсхэлэн байдаг, 75 процентнь рахит үбшэндэ 38 процентнь анеми үбшэндэ дайрагданхай.

Колониальна оронуудай үхибүүдэй байдал айхабтар хүшэр хүндэ ба зол жаргалгүй юм. Тэдээнэй 60 процентнь оройдоо 14 наһа хүрэнгүй үхэдэг, хүбүүдэй 85—90 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй үлэдэг, тиихэдэ басагадай һуралсал тухай үнгэрхэдөө статистика хэгдэдэггүй юм. Индидэ үхибүүдэй ажал хэм гадна ехээр мүлжэгдэдэг. Тэндэхи үхибүүд 7—8 наһанһаа худэлмэрилжэ эхилдэг. Орон дотор жэл бүри миллион шахуу үхибүүд туража үхэдэг байна.

Мүнөө үеын Японидо үхибүүдэй байдал зол жаргалгүй. Японидо үхибүүдые хамгаалгын хуулиин баталагдаһан болобошье, «амиды товар худалдалга зогсоогдоногүй» гэжэ «Токио Ниппи Ниппи» газетэ һаяхан бэшэһэн байха юм.

Империалистнууд болбол һургуулинуудые милитаризацилгые үргэнөөр ябуулна, үхибүүдые церковно-милитаристска, полицейскэ, скаутска ба фашистска бусад организацинуудай сетьдэ татан оруулна. Радио, кино, хэблэл, үхибүүдэй номууд ба үнгэрхэлөө тэдээнэй нааданхайнуудые империалистнууд болбол милитаризацилгын, үхибүүдые забхайруулгын ба моральнаар мунхаруулгын, тэдээнэй мэдэрэлые хүндэ дурагүйдэлгын, расистска идеологиин мананда төөрюулгын зэбсэг болгон хэрэглэнэ.

Капитализмын оронуудтахи олонмиллион үхибүүдэй ажабайдал нимэ байна. Хүн түрэлтэнэй ерээдүйн байдалда нимэ заналта тудаал байна.

Уласхоорондын демократическа организацинуудай түлөөлэгшэдһөө Парижда байгуулагдаһан, үхибүүдые хамгаалгын уласхоорондын үдэрые үнгэргэлгын комитедэй уряалаар олон оронуудта үхибүүдые хамгаалгын национальна комитедүүд байгуулагдажа, элдэб олон организацинуудай түлөөлэгшэдые нэгэдүүлэнхэй. Нютагуудтахи залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, профсоюзна организацинууд ажалшадай үхибүүдэй байдалые шэнжэлэн шалгана, үншэн үхибүүдтэ, худэлмэригүйшүүлэй үхибүүдтэ зорюулан, мүнгэ зөөри суглуулна, вечернүүдые үнгэргэнэ, амбулаторинууд, үхибүүдэй садууд, һургуулинууд, спортивна талмайнууд болон бусадые нээхэ тушаа хэмжээнүүдые абана.

Агуу ехэ Советскэ Союз болбол үхибүүдэй зол жаргалай түлөө, ургажа ябаа залуу үетэниие демократическаар хүмүүжүүлхэ ба һургахын түлөө тэмсэлдэнь дэлхэйн бүхы арадуудта зоригжуулхы жэшээ боложо үгэнэ.

Советскэ гүрэн болбол залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зөөри гамнадаггүй. Манай Эхэ ороной бюджедэй 26,8 процентнь социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта һомологдонхой. Энэ жэлдэ ганса гэгээрэлдэ 59 миллиард түхэриг һомологдоо.

Манай орон дотор бүгэдэнниитын заатагүй һуралсал бэелүүлэгдэнхэй. Энэ жэлдэ һургуулинуудта, дунда һуралсалай тусхай заведенинүүдтэ 37 миллион хүн һуралсажа байна. Һургуулинуудай тоо жэлһээ жэлдэ улам улам олошорно. Һүүлэй табанжэлэй туршада гансахан Российска федераци дотор 6700-һаа дээшэ тооной һургуулинууд баригдаа. Дайнай урда тээ байһан һургуулинууд һэргээн бодхоогдоһон ба тоогоороо олошорһон байна. Һургуулида ороодүй үхибүүдые хүмүүжүүлгэ советскэ орон дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Гансахан РСФСР дотор 16.5 мянган үхибүүдэй садууд худэлмэрилжэ тэндэ 800 мянган үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ зун ябуулагдаһан элүүржүүлгын элдэб хэмжээ-ябуулгануудай ашаар 5 миллионһоо дээшэ үхибүүд амарһан байна.

Манай үхибүүд хадаа бага наһанһаа эхилэн советскэ патриотизмын ба интернационализмын үзэлөөр, дэлхэйн бусад арадуудые хүндэлэлгын ба тэдээнтэй ханй барисаатай байлгын үзэлөөр хүмүүжүүлэгдэдэг.

Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн хадаа мүнөөнэй саг үеын тон илагдашагүй хүдэлөөн мүн. Эб найрамдал, бэеэ даанхай байдал ба эрхэ сүлөө тээшэ эрмэлзээжэ байгаа арадуудай хүсэл зоригые эблэжэ шадаха хүсэн гэжэ байхагүй.

Үхибүүдые хамгаалгын уласхоорондын үдэр хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй юрэнхы хэрэгтэ шэнэ оруулалта болохо байна. Арадууд болбол зол жаргалые үхибүүдтэ бусаажа шадахал. Хүн түрэлтэн өөрынгөө ерээдүйе сахин хамгаалжа шадахал. Энээнэй баримтань хадаа бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй вождь, эб найрамдалай туг баригша агуу ехэ Сталинай гениэр зоригжуулагдаһан олон миллион хүнүүдэй зориг хүсэл мүн болоно.

Л. Дубровина, РСФСР-эй гэгээрэлэй Министрын орлогшо.

Хитадай арадай Центральна правительствын ба Тибедэй нютагай правительствын хоорондо баталагдаhан хэлсээн

ПЕКИН, майн 27. (ТАСС). Тибедые эб найрамдалай ёhоор сүлөөлхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай хэлсээн Хитадай арадай Центральна правительствын ба Тибедэй нютагай правительствын хоорондо баталагдаа гэжэ Синьхуа агентство дамжуулба. Хэлсээнэй текст соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Түбэд национальность хадаа бүхдоо олон национальностьнуудта адляар удаан сагай туршада Хитадтай сугтаа байжа, агууехэ Эхэ ороноо байгуулха ба хүгжөөхэ хэрэгтэ өөрынгөө алдарта уялгые дүүргэhэн национальностьнуудай нэгэн юм. Гэхэ зуура, hүүлэй 100 гү, али дээшэ жэлэй хугасаа дотор империалистическэ хүсэнүүд Хитад руу, тиимэhээ Тибет орон руушье нэбтэрэн ороод, мэхэ гохо ба харата аашануудые гаргаhан байгаа. Гоминдановска хархис правительство урда тээхи хархис правительствонуудтал адляар, дарлалтын ба бутаргалгын политика түбэд арадай дунда ябуулжа үргэлжэлөө. Тибедэй нютагай правительствошье империалистнуудай мэхэ гоходо ба хорото аашануудта эсэргүүсэн тэмсээгүй, харин агууехэ эхэ орон тушаа патриотическабэшэ хараа бодол баримталhан байха юм. Тиин, түбэд национальность ба арад боголшолололгын, хашалан зоболонгой сээл руу шэдэгдээ hэн.

Хитад арад сүлөөлэлгын дайнда 1949 ондо бүхы орон соо гол илалта туйлаа hэн; бүхы национальностьнуудай дотоодын дайсан — гоминдановска хархис правительство — унагаагдаа бэлэй, мүн бүхы национальностьнуудай гадаадын дайсан — агрессивнэ империалистическэ хүсэнүүд түригдэhэн юм. Тэрэ гэhээр орон доторхи бүхы национальностьнууд, Тибедтэ ба Тайванда ажаhуугшадhаа бусад, сүлөөлэгдөө. Арадай Центральна правительствын единэ хүтэлбэри доро ба арадай засагай дээдэ органуудай сэхэ хүтэлбэри доро нэгэдэhэн национальна үсөөнхид бүгэдөөрэн национальна тэгшэ байдалай бүхы эрхэнүүдые абаад, национальна областной автономи бэелүүлжэ байна.

Тибедтэхи агрессивнэ империалистическэ хүсэнүүдэй нүлөөе амжалтатайгаар зайсуулхын тулада, территориингоо нэгэдхэгдэжэ дүүргэгдэхын ба Хитадай Арадай Республикын түгэс суверенитедэй бэелүүлэгдэхын, национальна оборонын хангагдахын тулада; түбэд национальность ба арад эрхэ сүлөөтэй боложо Хитадай Арадай Республикын арадуудай ехэ бүлэдэ бусахынь, орон доторхи ондоо национальностьнуудай эдлэдэг национальна эрхэнүүдые ашатлахынь тулада, тэрэшэлэн политическэ, экономическа, культурна ба гэгээрэлэй хүдэлмэри хүгжөөхын тулада, арадай Центральна правительство Тибет худар орохо гэжэ Арадай-сүлөөлэлгын армида захирхадаа, Тибедые эб найрамдалай ёhоор сүлөөлхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай хэлсээ хэхын тула делегадуудаа центральна засагаархидта эльгээхыень Тибедэй нютагай правительствода мэдээсэhэн байгаа. Тибедэй нютагай правительствын бүхы түлөөлэлгэнүүдээр хангагдаhан делегадууд 1951 оной апрелиин hүүл тээшэ Пекин ерэhэн байна. Тибедэй нютагай правительствоhаа бүхы түлөөлэлгэнүүдээр хангагдаhан делегадуудтай хани барисаанай үндэhэ hүүри дээрэ хэлсээнүүдые хэхын тула бүхы түлөөлэлгэнүүдээр хангагдаhан түлөөлэгшэдөө арадай Центральна правительство томилоо. Эдэ хэлсээнүүдэй үндэhөөр, хоёр тала хадаа иимэ хэлсээ баталха ба бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ зүблэрөө гэбэл:

1. Түбэд арад нэгэдэхэ ба империалистическэ агрессивнэ хүсэнүүдые Тибедhээ намнаха; түбэд арад Эхэ оронойнгоо — Хитадай Арадай Республикын арадуудай агууехэ бүлэдэ бусаха.

2. Тибет худар дабшалгадань Арадай-сүлөөлэлгын армида Тибедэй нютагай правительство эдэбхитэйгээр туhалха ба национальна оборовые бэхижүүлэлсэхэ.

3. Хитадай Арадай политическэ консультативна соведэй программа соо национальностьнууд тушаа найруулагдаhан политикатай зохилдуулан, түбэд арад болбол арадай Центральна правительствын юрэнхы хүтэлбэри доро национальна областной автономи бэелүүлхэ эрхэтэй.

4. Центральна засагаархид Тибедтэ байгаа политическэ системые хубилгахагүй. Тэрэшэлэн далай-ламын мүнөө байhан статус, уялганууд ба эрхэ түлөөлэлгэнүүдые центральна засагаархид хубилгахагүй. Элдэб зэргын тушаалта нюурнууд урда мэтээр өөрынгөө тушаалнуудта үлэхэ.

5. Панчен-ламын мүнөө байhан статус, уялганууд ба эрхэ түлөөлэлгэнүүд үлээгдэхэ.

6. XIII далай-ламын ба IX панчен-ламын хани барисаатай ба hайн харилсаатай байха үеын статусууд, уялганууд ба эрхэ түлөөлэлгэнүүдынь далай-ламын ба панчен-ламын мүнөөнэй статуста, уялгануудта, эрхэ түлөөлэлгэнүүдтэ хамаадаха.

7. Шажан мүргэлэй сүлөө тухайда Хитадай Арадай политическэ консультативна соведэй юрэнхы программа соо найруулагдаhан политика бэелүүлэгдэхэ. Түбэд арадай шажан мүргэл, ёhо ба заншалнууд хүндэлэгдэхэ, тэрэшэлэн ламын hүмэнүүд үмэглэгдэдэг байха. Центральна засагаархид тэдэ hүмэнүүдэй доходуудта ямаршье хубилалта хэхэгүй.

8. Түбэдэй сэрэгүүд байн-байтараа Арадай-сүлөөлэлгын арми болгогдожо, шэнэдхэгдэн эмхидхэгдэхэ ба Хитадай Арадай Республикын национальна оборонын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хубинь болохо.

9. Түбэдүүдэй яряанай хэлэн, бэшэг ба гэгээрэлынь Тибедтэхи байдалтай тааруугаар улам улам хүгжөөгдэхэ.

10. Тибедэй газартаряалан, малажал, промышленность ба худалдаа наймаан улам улам хүгжөөгдэхэ, тиихэдэ арадайнь ажана тэниглэн байдал Тибедтэхи условинуудта тааруугаар улам hайжаруулагдаха.

11. Тибедтэхи элдэб реформонуудта хамаатай асуудалнуудаар центральна засагаархидай зүгhөө ямаршье баалалта хэгдэхэгүй. Тибедэй нютагай правительство реформонуудые hайн дураар хэхэ ёhотой, тэрэшэлэн реформонуудые хэхэ гэжэ арадай эрихэдэнь, тиимэ реформонууд тухай асуудал Тибедэй элитэ ажал-ябуулагшадтай зүбшэлхэ зэргээр шиидхэгдэхэ.

12. Империалистическэ, гоминдановска тала баридаг байhан тушаалта нюурнууд империализмтай ба гоминдантай али бүхы харилсаануудаа эрид шууд таhалаад, саботаж ба эсэргүүсэлтэ хэхэеэ болёо hаа хуушанайхиhaa дулдыдангүй өөhэдынгөө тушаалнуудта үлэжэ болохо.

13. Тибедтэ ороhон Арадай-сүлөөлэлгын арми эдэ бүхы заабаринуудые шууд сахиха, тэрэшэлэн худалдан абаха ба худалдахадаа үнэн сэхэ байха, хүн зонhоо нэгэшье монсогор орооhо баалалтын гуримаар абахагүй.

14. Арадай Центральна правительство Тибет ороной гадаадын бүхы хэрэгүүдые өөрынгөө мэдэлдэ хамтаруулан эрхилхэ; хүршэ оронууд тушаа эб эетэй байлгын политика бэелүүлхэ; тэгшэ эрхын, алишье талын ашаг туhын ба территориальна бүтэн бүрин байлгын ба суверенитедээ харилсан хүндэлэлсэлгын үндэhэ hуури дээрэ тус оронуудтай коммерческэ, худалдаа наймаанай үнэн сэхэ харилсаанууд тогтоогдохо ба хүгжөөгдэхэ.

15. Арадай Центральна правительство энэ хэлсээе бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Тибедтэ сэрэгэй-захиргаанай комитет ба сэрэгэй округой штаб байгуулха, эдэнэй хүдэлмэридэ хабаадахынь тулада арадай Центральна правительстваар эльгээгдэhэн тушаалтадhaa гадна, нютагай түбэд тушаалтадые шадаал hаа олоор тус органуудай составта оруулха. Сэрэгэй-захиргаанай комитедэй хүдэлмэридэ хабаадагша нютагай түбэд тушаалтад хадаа Тибедэй нютагай правительствын, элдэб районуудай ба элдэб гол hүмэнүүдэй дундаhaa патриотическа нюурнуудые оруулжа болохо; арадай Центральна правительствын ба хамаатай элдэб бүлэг нюурнуудай зүгhөө томилогдоhон түлөөлэгшэдэй хоорондо зүбшэлэлгын үндэhэ hуури дээрэ тиимэ нюурнуудай список зохёогдоод, арадай Центральна правительствын hайшаалда табигдаха юм.

16. Сэрэгэй-захиргаанай комитедтэ, сэрэгэй округой штабта ба Тибет худар ороhон Арадай-сүлөөлэлгын армида шухала мүнгэ зөөри арадай Центральна правительстваар хангагдаха. Тибедэй нютагай правительство хадаа эдеэ хоолой зүйлнүүдые, фураж ба бусад шухала хэрэгсэлнүүдые худалдан абаха ба зөөхэ ябадалдань Арадай-сүлөөлэлгын армида туhалха ёhотой.

17. Энэ хэлсээн гар табигдаhанай, тамга дарагдаhанай hүүлээр дары хүсэндөө орохо.

Бүхы эрхэ түлөөлэлгэнүүдээр хангагдаhан, арадай Центральна правительствын делегадуудай гар табигдан, тамга дарагдаа гэбэл:

Делегациин толгойлогшо —Ли Вей-хань. Делегациин гэшүүд — Чжан Цзин-у, Чжан Го-хуа, Сунь Цзи-юань.

Бүхы эрхэ түлөөлэлгэнүүдээр хангагдаhан, Тибедэй нютагай правительствын делегадууд:

Делегациин толгойлогшо— Калон Нгабо Нгаванг Джигме.

Делегациин гэшүүд: Дзаса Кемей Сонам Вангди; Ткентрунг Туптен Тентар; Кепчунг Туптен Лекнун; Римси Сампозей Тецинь Тундуп.

Мао Цзе-дунай хэhэн уулзалга дээрэ панчен-ламын ба Тибедэй правительствын делегациие толгойлогшын хэhэн мэдүүлгэ

ПЕКИН, майн 28. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствын ба Тибедэй нютагай правительствын хоорондо баталагдагша хэлсээнэй хүндэлэлдэ хэгдэhэн уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, панчен-лама иигэжэ мэдүүлээ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэбэ:

«Хитад орон дотор ажаhуудаг национальностьнуудай проблемэ ба Тибедэй асуудал олон жэлэй туршада соо шиидхэгдээгүй байhан аад, мүнөө Хитадай бүхы национальностьнуудай арадай ехэ вождь— түрүүлэгшэ Мао Цзе-дунай хүтэлбэри доро амжалтатайгаар шиидхэгдээ.

Тибедые амгалан ёhоор сүлөөлэлгэ хадаа Хитад ороной национальностьнуудай ехэ бүлэдэхи түгэлдэр баяр баясхаланта событи мүн. Хитадай коммунистическэ партиин, арадай правительствын хүтэлбэриин ашаар лэ, арадай Центральна правительствын, далай-ламын ба панчен-ламын нэгэдэл туйлагдажа шадагдаха».

Тибедэй делегациин толгойлогшо Калон Нгабо Нгаванг Джигме удаалуулан үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

«Манай эб найрамдалай хэлсээнүүд мүнөөдэр амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Хитадай ахадүү бүхы национальностьнуудай гайхамшаг нэгэдэл туйлагдаа. Тэрэшэлэн Тибедэй өөрынь нэгэдэл манай ороной түүхэдэ түрүүшынхеэ туйлагдаба. Эдэ бүгэдэ хадаа түрүүлэгшэ Мао Цзе-дунай хүтэлбэриин ашаар бэелүүлэгдэhэн байна. Түрүүлэгшэ Мао Цзе-дунай хүтэлбэриие бидэнэр халуунаар дэмжэнэбди.

Хитад ороной бүхы национальностьнуудай арадай ехэ вождь— түрүүлэгшэ Мао Цзе-дунай элүүр мэндэ ажаhуухын түлөө _ духаряа баринаб»

Уругвайска үхибүүдэй хүндэ хүшэр байдал

Уругвайн үхибүүд үлэсхэлэн хооhон байдалда, үхэл үбшэндэ нэрбэгдэнэ Тэндэхи ажалшадай үхибүүдэй тон олонхинь бэе муутай ба элдэб үбшэнтэй байна. «Хустисиа» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, hургуулиин медицинскэ корпусоор шалгагдаhан 39.929 hурагшадай 10. 784-ниинь анемигээр, 35.032-ынь ама ба шүдэнэй үбшөөр, 4.959-ниинь арhанай үбшөөр, 1.382-ынь туберкулезоор үбшэлэнхэй байба.

Уласхоорондын пражска 52-дохи ярмарка дээрэ Советскэ павильоной амжалта

ПРАГА, майн 30. (ТАСС). Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагериин оронуудай амжалтануудые харуулhан, уласхоорондын пражска 52-дохи ярмаркые Чехословакиин ба хүршэ гүрэнүүдэй — Венгриин, Польшын ба Германска демократическа республикын хүн зон ехээр hонирхоно.

Нээгдэhэнhээнь хойшо үнгэрhэн 8 үдэрэй турша соо ярмаркые 700 мянга шахуу хүн хараба.

Советскэ Союзай павильон тон ехэ амжалта туйлана. Советскэ арадай амжалтануудтай танилсаhан хүдэлмэришэд, таряашад, ухаан бодолой ажал эрхилдэг хүнүүд өөhэдынгөө hайшаалые дэбтэртэ бэшэнэд. Олон тоото hайшаалнуудhaa заримыень абажа үзэбэл иимэ байна:

«Би советскэ гоё hайхан автомобильнуудые ба бусад баялиг экспонадуудые (эд бүдүүд, машинанууд, фотоаппарадууд гэхэ мэтые) хаража ехэтэ баясааб. Энэ хадаа СССР-эй промышленностиин туйлай хүсэтэ хүгжэлтэ тухай гэршэлнэ, бусадта жэшээ болоно. Би Советскэ Союзаар омогорхоноб».

«Коммунизм байгуулхадатнай туhалдаг машинануудые харааб. Коммунизмын барилга — эб найрамдалай барилга мүн. Чехословаки СССР хоёрой хоорондохи хани барисаан мандаха болтогой!»

«Бидэ агуухэ Сталинда дуратайбди. Советскэ арадай жэшээгээр үшөө hайнаар hурахабди гэжэ Танаа найдуулнабди».

«Би советскэ выставкые hайшаанаб. Советскэ Союзай бүтээhэн зүйлнүүд гайхамшаг hайн».

«Самоходно комбайн ба үбhэнэй самоходно машина бидэниие туйлай ехээр hонирхуулаа. Бидэ советскэ машинануудые hайшаанабди. Советскэ Союзда шэнэ амжалтануудые хүсэнэбди. «Энэ выставкэ СССР-тэхи барилгын хүсэтэ далайсын гэршэ болоно. ехэ алхамаар СССР-эй урагшаа дабшажа ябаhые гэршэлнэ. Энэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха найдабари мүн».

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, майн 29 (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулhан мэдээсэлэй ёhоор, бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд Хитадай hайндуратантай нигта харилсаатай ябажа, дайсанай хатуу шанга контродобтолгонуудые гэдэргэнь сохибо, тэрэнэй хүнүүд ба техникые хүндэ хүшэр гээлтэ хоролтонуудта оруулжа байна. Зарим участогууд дээрэ американо-английска интервентнүүд 38-дахи параллельhээ хойгуур гараа.

Мүнөөдэр буудагша-истребительнүүд дайсанай 5 самолёт буудажа унагаагаа.

* * *

ПХЕНЬЯН, майн 30. (ТАСС). Фронтын бүхы участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд Хитадай hайндуратантай нигта харилсаатай ябажа, американо-английска интервенционистскэ сэрэгүүдэй шанга контродобтолгонуудые гэдэргэнь сохиhоор гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани майн 30-да мэдээсэбэ.

Арадай армиин артиллерийскэ частьнууд мүнөөдэр зүүн эрьедэ, Вонсан порт руу орохо гэжэ hэдэhэн дайсанай кораблинуудта — «Нью-джерси» линкорто ба «Бринкли бэсс» гэжэ эскадренна миноносецто ехэ гэмтэл ушаруулаа.

Ирандахи байдал тушаа

ТЕГЕРАН, майн 29. (ТАСС). Иранай урда зүгтэхи нефтяной промышленностиие национализацилха асуудалтай дашарамдуулан, Иранска правительство тушаа гомодоhон английска «гомодол абтаа гэжэ Гаагадахи уласхоорондын сүүдэй мэдээсэлдэ харюу болгон, Иранай гадаадын хэрэгүүдэй министр Каземи иимэ удхатай телеграмма эльгээгээ гэбэл: Иранска правительствын, hанамжын ёhоор, уласхоорондын сүүд энэ асуудал тушаа шиидхэбэри гаргаха эрхэгүй, английска «гомодолой» текстые абаhанайнгаа hүүлдэ Иранска правительство энээн тухай дэлгэрэнгы харюу үгэхэ байна.

Француз́ска реакциин ябуулганууд

ПАРИЖ, майн 29. (ТАСС). hунгуулиин кампани Францида үсэгэлдэр официальна эхилээ. Хархис партинууд коммунистическэ партида эсэргүү эбсэлгэ хэхэ тухайда хоорондоо үгэсэн, hунгуулиин урда тээхи мэхэтэ аашануудые хэжэ эхилhээр үнинэй. Элдэб гаршагуудаар газаагаа халха хэжэ, тус партинууд үнэндөө нэгэл уг зорилго — французска тон хархис шэнэ парламент hунгуулха зорилго урдаа табина.

Францида болохоёо байгаа (июниин 17-до болохо) парламентска hунгалтануудай өөрсэ зүйлынь юуб гэбэл, хархис правительственна олонхиин политическэ партинууд эбсэн нүхэсэхэ hэдэлгэ гаргажа байна. Коммунистнуудта эсэргүү шэглүүлэгдэhэн хархис коалицинууд hунгуулиин олон округуудта байгуулагдаа. Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мэдээнүүдые үндэhэ болгон Франс пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Францидахи hунгуулиин 100 үлүүтэй округуудай миил 12-тонь хархис партинуудай блогууд официальна регистрацида оруулагдаагүй, харин нүгөөдэ бүхы округуудтань тиимэ блогууд байгуулагданхай. Тус агентствын мэдээсэл дээрэhээ мэдэхэдэ, зонхилхы партинууд hунгуулиин округуудые өөhэд хоорондоо иимээр хубааhан байна гэбэл: 77 депутадуудай hунгагдаха 17 округуудта — «гурбадахи хүсэн» гэдэг эбсэл (баруунай социалистнууд, «Арадай-республиканска хүдэлөөн» гэжэ католическа парти ба радикалнууд), 187 депутадуудай hунгагдаха 36 округуудта — «үргэдхэгдэhэн гурбадахи хүсэн» гэдэг эбсэл (дээрэ дурсагдаhан партинуудhaa гадна, «дулдыдангибэшэнэр» гэдэгүүд). 104 депутадуудай hунгагдаха 22 округуудта — «гурбадахи хүсэнэй» эбсэлгын элдэб вариантнууд (социалистнуудтай нүхэсэhэн католигууд, радикалнуудтай нүхэсэhэн социалистнууд гэхэ мэтэ), 41 депутадуудай hунгагдаха 12 округуудта —«гурбадахи хүсэнэй» түлөөлэгшэд «французска арадай нэгэдэл» гэдэг де Голлиин фашистска парти хоёрой эбсэл. Французска арадта урбагша Петэнэй тала баригшад ба деголлевецуудай эбсэл Оранда (Алжир) регистрацилагдаа.

Зонхилхы партинууд хадаа деголлевецуудта эсэргүү байhан хэбэр үзүүлнэ. Гэбэшье, эдэнэр нюусаар ба мүн элеэршье деголлевецуудтай хамта байhыень бодото байдал харуулна.

Французска хархис хэблэлэй мэдэрhэнэй ёhоор, парламентын шэнэ составынь арадта харша ямаршье хуули абхуулхаар байха бээз гэжэ зонхилхы партинууд ехээр найдана. «Өөртөө даажа абаhан уялгануудаа бэелүүлхээр саг болонхой» гэжэ «Эко» газетэ тэмдэглэнэ, тиихэдээ американска агрессивнэ hанаашалгануудые бэелүүлхэ уялгануудые хараадаа абана.

Арад зониие мэхэлхэ зорилгоор, июниин 25 хүрэтэр, ондоогоор хэлэбэл—hунгалтын дүүрэхэ хүрэтэр, налогуудые суглуулга зогсоохо гэhэн захиралта финанснуудай министерствээр үгтөө. Арадта харша өөрынгөө бодото нюурые, хэмhээ гадуур налогуудые ашаха ба ядарал ушаруулха гэhэн политикоёо иигэжэ далдалха гэжэ оролдоно.

Запорожскэ область. Верхне-Хортицка районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ баян таряан ур... гажа байна. «Одесская—3» сортын намарай шэнисын ургасэ 60—70 сантиметр үндэртэй болоо. Б. А. Лысенкын № 1 таряанажалай бригадын байгша онто 450 гектар талмайн га бүриhөө 30-hаа доошо бэшэ центнер намарай шэнисэ хуряаха уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой агроном Г. М. Василенко (зүүн гарhаа) бригадир Б. А. Лысенко хоёр намарай шэнисын участогай ургасые үзэжэ байна.

(ТАСС-эй фотохроника)

Хүршэ областьнуудтамнай

НАВИГАЦИ БОЛЗОРhОО УРИД ЭХИЛБЭ

Мүнөө жэл Ангара мүрэн дээрэ навигаци болзорhоо урид эхилбэ. Хамагhаа түрүүн холын рейсэдэ «Орджоникидзе» гэжэ пароход гараба. Тэрээниие дуршэлтэй капитан Лев Петрович Метляев жолоодон ошоо.

Навигациин эхилhэнтэй дашарамдуулан Зүүн-Сибириин пароходствын начальник, ... замай флодой нэгэдэхи зэргын капитан нүхэр Фролов новатор... нуудhaa жэшээ абахыень ... замай бүхы хүдэлмэрилэгшэ... дые уряалба. Зүүн-Сибириин пароходствын хүдэлмэрилэгшэд түсэбhөө гадуур энэ сезон соо 10 мянган тонно ашаа шэдхэхэ уялга абаа.

ГЕКТАРhАА ЗУУН ПҮҮД ...

Красноярска хизаарай Шушенска районой Молотовой нэрэмжэтэ артелиин гэшүүд гектар бүриhөө 100 пүүд таряа ургуулха гэhэн уряалтайгаар хизаарай бүхы колхозниугуд ба механизаторнуудта хандаба.

Мүрысөө үүсхэгшэд ургасай түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, тракторист Коновалов халаан соо 35 гэгай орондо, 46 гектарта тарилга хэнэ. Мүн өөрынгөө бригадын поли дээрэ комсомолец Чистяков тарилгые hайн шэ... нартайгаар хэнэ.

Тарилгын хүдэлмэриин шанарые агроном И. П. Голошапов нариинаар шалгана.

ДИССЕРТАЦИДА БЭЛДЭЖЭ БАЙНА

Читын областиин Петровск-Забайкальскын металлургическа заводой хүндэлэлэй дэбтэр соо инженер Николай Степанович Тарасовай нэрэ бэшэгдэнхэй. Николай Степанович ... заводой мартеновскэ цехые ... дэлмэриие 10 жэлэй турша ... таhалгаряагүйгөөр хүтэлбэрил... нэ.

Нүхэр Тарасов өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуу с... леварнуудта дамжуулдаг. ... дэн арбаад солото сгахан... цуудые хүмүүжүүлhэн... ашаар, энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо тус цех Бүхэсоюзна мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлбэ.

Советскэ инженер-коммунист Тарасов өөрынгөө эрдэм ... гэжэлые хододоо дээшэлүүлнэ. Мүнөө нүхэр Тарасов техническэ наукануудай кандидат... диссертаци барихаар бэлдэжэ байна.

Д. Лобсанов

Харюусалгата редактор Б. А. ОЧИР...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03606. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000